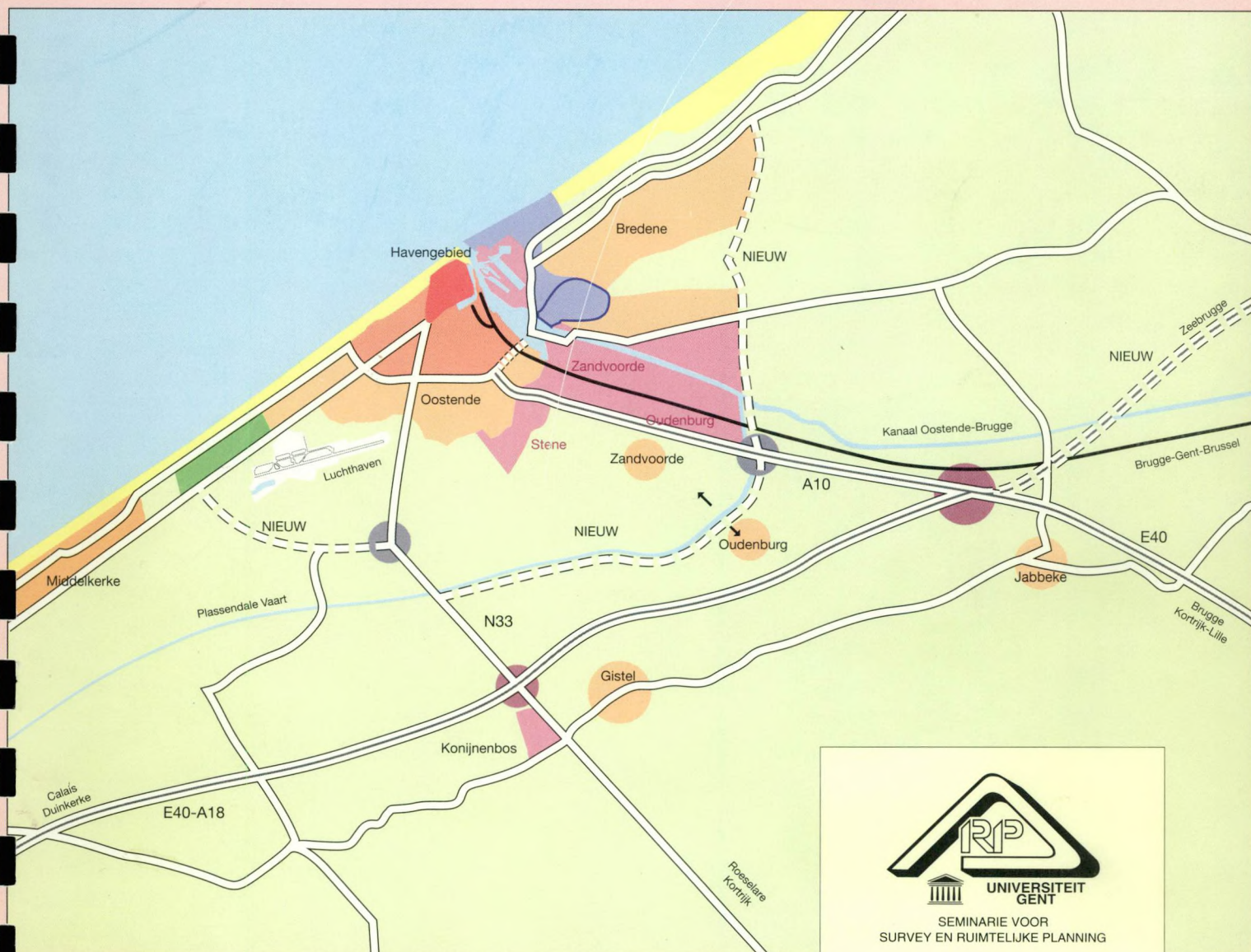

80

OOSTENDE micropolis aan Zee

UNIVERSITEIT
GENT
SEMINARIE VOOR
SURVEY EN RUIMTELIJKE PLANNING

KAMER VOOR HANDEL
EN NIJVERHEID
VAN HET ARRONDISSEMENT
OOSTENDE

ARTHUR
ANDERSEN

Een strategisch denk- en aktiemodel
voor de ontwikkeling
van het stadsgewest Oostende

A

VOORWOORD

Het voorliggend rapport, dat in opdracht van en in samenwerking met de Kamer voor Handel en Nijverheid werd uitgevoerd, is het resultaat van veel wetenschappelijk studiewerk, vele groeps-gesprekken en ontmoetingen met mensen uit alle geledingen van het economisch leven in de regio.

Aan het initiatief ging een moedige beslissing vooraf : de werkelijke toestand onder ogen willen zien. De studie diende een röntgen-beeld te geven van de streek.

Het eindrapport toont onze zwakten, onze kwetsbaarheid. De diagnose is niet altijd fraai. In de studie wordt de vinger op de wonde gelegd, worden de oorzaken van economische achteruitgang aangeduid, maar worden tevens bouwstenen voor herstel aangereikt.

De verkregen resultaten vormen de basis voor een meer offensieve regionale strategie. Niet iedereen zal het met alle conclusies eens zijn. Dit verwachten wij ook niet. De studie wil in de eerste plaats de bedrijfsleiders en beleidsmakers inspireren. Een geïnspireerd beleid levert resultaten op. De opgesomde krachtlijnen zijn in dit opzicht duidelijk en richtinggevend.

De studie-partners en hun medewerkers dank ik van harte. Heel in het bijzonder de Heer Dirk Van Vlaenderen, senior audit manager Arthur Andersen, coördinator en auteur van de studie. Daarnaast Prof. Dr. Georges Allaert, directeur van het Seminarie voor Survey en Ruimtelijke Planning, Universiteit Gent, voor zijn enthousiaste medewerking en gewaardeerde wetenschappelijke inbreng.

Ook Mark Vanmoerkerke wil ik danken, beheerder-initiatiefnemer-projectleider, maar bovenal bezielende kracht van deze studie.

Uiteraard een oprecht dankwoord aan alle organisaties, instellingen en ondernemingen die samen met de Kamer dit initiatief hebben geschraagd.

Dankzij hen allen heeft deze studie gestalte gekregen. Een toonbeeld van regionale samenwerking, een aanzet tot verdere krachtenbundeling.

Raf Bulcke,
Voorzitter, KHNO

OOSTENDE
MICRO-POLIS AAN ZEE

INHOUDSOPGAVE

	<u>Pagina</u>
I. Inleiding	1
A. Doelstelling	1
B. Methodiek	2
C. Omschrijving van het studiegebied	4
II. Situatieanalyse	5
A. Inleiding	5
B. Socio-economische basiskkenmerken	5
a. Bevolkingsevolutie	
b. Tewerkstelling	
c. Gemiddeld belastbaar inkomen	
d. Evaluatie	
C. Regionaal economische dynamiek	8
a. Inleiding	
b. De economische decisiekracht (EDP) van de bedrijven in Oostende	
c. De positie van het Oostendse stadsgewest t.o.v. andere Vlaamse stadsgewesten	
D. De bedrijfssectoren in Oostende	40
a. Benaderingen via economisch-technologische structuur en draagvlak	
b. Individuele sectoriële analyse	
III. Sterkte-zwakte profiel van Oostende	56
IV. Aanzet tot strategie	58
A. Inleiding	58
B. Mission Statement	58
C. Strategisch denkmodel	58
D. Geïntegreerd actiemodel	58
VI. Kritische succesfactoren	66
A. Management	66
B. Ruimtelijk profiel	67

Bijlage I : Lijst der geraadpleegde studies en publicaties

I. INLEIDING

A. DOELSTELLING

Oostende : Koningin der Badsteden. Onder deze slogan heeft Oostende zich in het verleden een reputatie weten op te bouwen. Alle sectoren hebben destijds genoten van een sterke bloei. Toerisme, de handelshaven (inclusief vissershaven) en de luchthaven waren sterke economische groeipolen. We schrijven echter lang geleden.

Oostende zit in een crisis.

Het stadsgewest Oostende heeft de laatste tientallen jaren veel van haar economisch dynamisme verloren met alle gevolgen vandien. Verouderde infrastructuur, hoge werkloosheid en een snel verouderende bevolking zijn slechts enkele van de diverse problemen waarmee Oostende te kampen heeft. Hierdoor heeft Oostende een zware achterstand opgelopen ten opzichte van andere regio's en arrondissementen.

Deze studie uit geen kritiek maar wenst opbouwend te zijn : de bakens uitzetten én voor de bedrijven én voor de regio.

Veel Oostendenaars, en vooral veel bedrijfsleiders, stellen zich vragen over de toekomst van het stadsgewest Oostende.

Welke richting gaat Oostende uit ?

Welke toekomst heeft Oostende als woonstad, havenstad, badplaats, verkeersknooppunt, residentiële verblijfplaats, regionaal shopping-center, vestigingsplaats voor bedrijven, verzorgingscentrum voor de regio, toeristisch produkt, congrescentrum, centrum voor evenementen, onderwijs, ... ?

Iedereen heeft over de meeste van deze onderwerpen, zonet over alle onderwerpen, een mening. Iedereen spant zich individueel of binnen zijn vereniging in voor de verdediging van zijn visie of belangen.

Ongeacht de vele verschillende opvattingen, hebben we ook veel gemeen : we willen dat de Oostendse streekeconomie floreert en dat het goed leven, wonen en werken is in de regio.

Het strategisch plan, dat in opdracht van de Kamer voor Handel en Nijverheid werd uitgevoerd, speurt naar de grootste gemene deler. Het wil deze krachtlijnen en projecten definiëren die door de overgrote meerderheid van de Oostendenaars als belangrijk worden geacht voor een bloeiende toekomst van de stad en streek.

B. METHODIEK

Zoals elke stad of gemeente heeft Oostende haar eigen kenmerken. Als badstad aan zee, met een uitgesproken toeristische functie heeft zij een handelshaven, vissershaven, luchthaven en industrie. Het uitwerken van een diepgaande analyse voor elk van deze sectoren behoort niet tot het doel van deze studie.

Een stad is een complex geheel. In zijn verschillende facetten kan een stad sterke, maar ook zwakke punten hebben. Uitgaand van een diepgaande kwantitatieve analyse en kwalitatieve bevraging, gebaseerd op wetenschappelijk studiewerk, vele groepsgesprekken en individuele kontakten, werd een sterkte-zwakte profiel ontwikkeld van de regio. Er wordt gezocht naar een antwoord op de fundamentele vraag "Waar staat Oostende vandaag ?".

Voor de situatieanalyse werd de volgende aanpak gehanteerd:

- Analyse van het beschikbare cijfermateriaal en reeds verwezenlijkte studies.

- Regionaal-economische analyse van Oostende op basis van de gepubliceerde jaarrekeningen tot eind 1989. Deze analyse werd uitgevoerd door het Seminarie voor Survey en Ruimtelijke Planning van de Rijksuniversiteit Gent.
- Interviews met een 50 vertegenwoordigers van de verschillende economische sectoren in de regio.
- Bespreking van de cijfermatige analyse met diverse verantwoordelijken per sector tijdens vier vergaderingen. Aan de vier vergaderingen namen 70 personen deel.
- Om een zo ruim mogelijke betrokkenheid van de Oostendse bevolking te verzekeren, werd een ideeënbus ingericht. Hierop kwamen slechts een 20-tal reacties.

Uit het sterkte-zwakte profiel definiëren wij een mission statement voor Oostende. **Waar wil Oostende, volgens de Oostendenaars, naar toe ?**

Elke strategie moet dit doel via gemeenschappelijke acties trachten te bereiken. De sterke punten moeten verder worden ontwikkeld en de zwakke punten moeten worden omgebogen.

In het strategisch denkmodel bepalen we de te bewerken milieus en hoe ze moeten worden benaderd. Dit wordt vertaald in een geïntegreerd aktiemodel. Het model definieert de randvoorwaarden voor individuele acties, afgestemd op de "mission" van Oostende.

Deze studie mag geen dode letter worden. Het moet de bevolking en sectoren mobiliseren om samen het beoogde doel te bereiken. Daarom wordt in het laatste hoofdstuk gezocht naar de kritische succesfactoren.

C. OMSCHRIJVING VAN HET STUDIEGEBIED

Er zijn verschillende niveaus te onderscheiden. Het strategisch plan spitst haar aandacht wel toe op het stadsgewest Oostende: de ruimtelijke economische structuur waar de activiteiten wonen-werken-winkelen-kultuurbeleving-ontspanning gelokaliseerd zijn in een stedelijke zone en waarbinnen interne funktionele relaties bestaan met hoofdaccent gericht naar de centrale kern, de "kernstad" Oostende.

II. SITUATIEANALYSE

A. INLEIDING

Onder deskundige leiding van Prof. G. Allaert onderzocht het Seminarie voor Survey en Ruimtelijke Planning van de Rijksuniversiteit Gent de economisch-technologische dynamiek van de streek, de onderlinge synergiën tussen de plaatselijke bedrijven en het verband tussen de economische bedrijvigheid en de bestaande infrastructuur. Vervolgens becijferde hij de directe en indirecte economische impact van de regio.

Dit onderzoek werd op verschillende niveaus uitgevoerd (stad Oostende, stadsgewest, impulsgebied, arrondissement en impactregio Oostende). Op het niveau van het stadsgewest ging bijzondere aandacht naar de diverse regionale bedrijfssectoren en de territoriale betekenis van de produktiestrukturen (economisch profiel van zeehaven- en luchthavengebied, industrieparken). De positie van het stadsgewest werd vergeleken tegenover de andere Vlaamse stadsgewesten. De resultaten werden getoetst aan diverse opinies en uitgediept door middel van interviews met opinieleiders uit de regio en een reeks uitdiepingsvergaderingen.

Om een zo volledig mogelijk beeld te schetsen, werden aanvullende gegevens ingelast.

B. SOCIO-ECONOMISCHE BASISKENMERKEN

Teneinde een beter inzicht te verwerven in de sociaal-economische positie van het arrondissement Oostende, vatten wij hierna enkele kengetallen samen :

a. Bevolkingsevolutie

	<u>Oostende</u>		<u>Vlaanderen</u>
	<u>Stad</u>	<u>Arrondissement</u>	
1991 (3/91)	68.500	137.856	5.768.925
1990	68.534	137.761	5.767.856
1989	68.527	137.001	5.739.736
1988	68.370	136.107	5.722.344
1987	68.397	135.100	5.696.051
1986	68.318	134.567	5.685.601

Bron : NIS

Uit deze tabel blijkt dat de bevolkingsaangroei in de stad en het arrondissement stagneren (respectievelijk 0,27% en 0,21% over de laatste 5 jaar) daar waar Vlaanderen nog een bevolkingsaangroei kent van 1,5% over dezelfde periode.

Een nadere analyse van de bevolkingsevolutie leert ons een afname van de jongere bevolking en een toename van de oudere bevolking.

De leeftijdsopbouw zag er in 1990 als volgt uit :

	<u>< 15 jaar</u>	<u>> 65 jaar</u>
Arrondissement Oostende	16,4%	17,1%
West-Vlaanderen	18,1%	15,1%
Vlaanderen	18,0%	14,2%
Het Rijk	18,1%	14,8%

Bron : NIS

Voor de jaren 1988-1990 bestaat er een inwijkingsoverschot dat voor 50% bestaat uit personen boven de 55 jaar. Voor de jongere vol-aktieven tussen 25 en 30 jaar bestaat er een uitwijkingsoverschot. De stad Oostende is het meest getroffen door de vergrijzing van de bevolking. Prognoses naar het jaar 2001 tonen een verdere veroudering van de bevolking aan in Vlaanderen.

Kenmerkend voor de kustgebieden van het arrondissement is de hoge bevolkingsdichtheid (633 inwoners per km²). In de overige gemeenten van het arrondissement is dit slechts 254 per km². Het gemiddelde voor West-Vlaanderen is 353 per km².

b. Tewerkstelling

Het arrondissement Oostende heeft te kampen met een chronisch hoge werkloosheid. De werkloosheidsdruk (werkzoekenden als percentage van de potentiële actieve bevolking) is het hoogst in het arrondissement Oostende. Met een werkloosheidsdruk van 8,4 per 31 december 1991 stijgt het arrondissement veruit boven het gemiddelde in West-Vlaanderen (6,4) en Vlaanderen (7,4).

Gemiddeld per 1991 waren er 7,5% werklozen ten opzichte van 5,9% voor West-Vlaanderen en 7% voor Vlaanderen. Met een gemiddelde van 7% staat de stad Oostende op de vierde plaats. Middelkerke, Bredene en De Haan bezetten respectievelijk de zesde, zevende en achtste plaats.

c. Gemiddeld belastbaar inkomen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de evolutie van het gemiddeld belastbaar inkomen per belastingsplichtige van de stad, het arrondissement en Vlaanderen.

<u>Inkomen</u>	<u>Oostende</u>		<u>Vlaanderen</u>
	<u>Stad</u>	<u>Arrondissement</u>	
1989	630.1	631.4	700.1
1988	583.3	581.4	650
1987	568	564	633.4
1986	585	575.4	630.4

Bron : NIS

De evolutie van de werkloosheid en het gemiddeld belastbaar inkomen tonen de structurele problemen van het arrondissement en de kuststeden aan.

Het gemiddeld belastbaar inkomen nam in Vlaanderen toe met 11% over de laatste 4 jaren. Voor het arrondissement en de stad bedroeg deze toename respectievelijk 9,7% en 7,7%. Opvallend hierbij is dat het gemiddeld belastbaar inkomen van de stad in 1989 voor het eerst onder het niveau van het arrondissement is gedaald.

De evolutie van bovenstaande socio-economische basiskkenmerken toont aan dat Oostende problemen kent op het gebied van tewerkstelling en bevolkingsopbouw en -evolutie.

De negatieve trend over de jaren leert ons dat de problemen van structurele aard zijn. Oostende zit in een crisissituatie. De jongere bevolking treft er geen aantrekkelijke tewerkstelling aan. Door een relatieve daling van het belastbaar inkomen verarmt de stad en omgeving.

C. REGIONAAL ECONOMISCHE DYNAMIEK

a. Inleiding

Methodisch gaat de regionaal-economische dynamiek in deze studie uit van de bedrijfseconomische dynamiek. Vele componenten van de sociaal-economische dynamiek, hoe belangrijk ook, zijn immers "afgeleide" effecten van de bedrijfseconomische dynamiek.

Bij deze analyse wordt gebruik gemaakt van de bewerkingen van de CD-ROM van de NBB (Balanscentrale van de Nationale Bank) en wordt deze informatie territoriaal-regionaal vertaald.

De verkregen resultaten vormen de basis voor een meer offensieve regionale publiek-private strategie.

b. De economische decisiekracht (EDP) van de bedrijven in Oostende

In de regionale economie en de regionaal-ruimtelijke planning wordt meer en meer gewerkt met de bedrijfseconomische geografische situering van omzet, toegevoegde waarde en investeringen.

Deze drie begrippen hebben immers elk een bepaald geo-economisch belang. Omzet verwijst in het bijzonder naar de impact op de markt; toegevoegde waarde is vooral van belang m.b.t. de bijdragen in de Belgische economie (c.q. de schatkist); investeringen geven een beeld van de toekomstverwachtingen op bedrijfseconomisch vlak. Bij de analyse wordt uitgegaan van de jaarrekeningen van de Balanscentrale van de Nationale Bank (NBB). De gegevens van de Balanscentrale van de Nationale Bank gaan eind 1989 over ca. 160.000 ondernemingen in België.

Er dient hierbij te worden gesteld dat hierin niet opgenomen zijn :

- de openbare diensten;
- de KMO's zonder rechtspersoonlijkheid.

De balansen van de jaren 1984, 1985, 1986, 1987, 1988 en 1989 worden geo-economisch bewerkt. Aan de hand van de maatschappelijke zetels van de ondernemingen uit de NBB verkrijgt men een indruk van de "Economic-Decision-Power" van iedere lokaliteit : stad, stadsgewest, regio. Aangezien het grootste pakket ondernemingen in de NBB nagegoeg allemaal van het type "stuwende" ondernemingen zijn, kan men een vrij goed beeld krijgen van de economische decisiekracht van een stad c.q. een stadsgewest, een regio.

Hierna volgen een aantal cijfers die een goed beeld geven van de decision-power van Oostende.

1. De niveaus van de economische decisiekracht van Oostende (eind 1987, 1988, 1989)

Gemeente	OMZET			TOEGEVOEGDE WAARDE			INVESTERINGEN			AANTAL ONDERNEMINGEN		
	87	88	89	87	88	89	87	88	89	87	88	89
Oostende	34,7	41,2	46,1	9,8	10,5	11,9	2,9	4,0	4,8	934	1.084	1.230
Bredene	1,7	1,8	2,1	0,7	0,7	0,8	0,2	0,2	0,3	97	107	118
Oudenburg	3,2	4,1	4,6	0,9	1,0	1,2	0,2	0,3	0,4	72	82	92
Middelkerke	1,7	2,3	2,9	0,6	0,8	0,9	0,2	0,3	0,4	202	231	265
Gistel	2,9	3,6	4,2	1,0	1,3	1,4	0,2	0,3	0,4	110	129	139
Ichtegem	3,0	3,6	4,4	0,7	0,8	0,9	0,2	0,2	0,3	89	104	120
De Haan	1,1	1,3	1,8	0,3	0,4	0,6	0,1	0,3	0,3	103	129	157
Blankenberge	2,9	1,7	1,9	0,6	0,7	0,8	0,3	0,3	0,4	188	222	238
Zuilenkerke	0,3	1,3	1,4	0,1	0,2	0,2	-	0,1	0,2	16	36	46
Jabbeke	3,4	4,0	4,5	1,1	1,5	1,6	0,4	0,4	0,8	108	123	154
Koekelare	1,3	1,3	1,6	0,5	0,6	0,7	0,1	0,2	0,2	67	88	96
Stadsgewest	41,3	49,5	55,7	12,0	13,0	14,8	3,5	4,9	5,9	1.305	1.504	1.705
Arrondissement	48,2	58,0	66,1	13,9	15,5	17,7	3,9	5,8	6,9	1.607	1.866	2.121
Impulsgebied	44,5	52,5	59,0	12,7	13,9	15,8	3,8	5,3	6,5	1.509	1.762	1.989
Impactregio	56,2	66,3	75,5	16,2	18,5	21,0	4,7	6,9	8,5	1.986	2.335	2.605

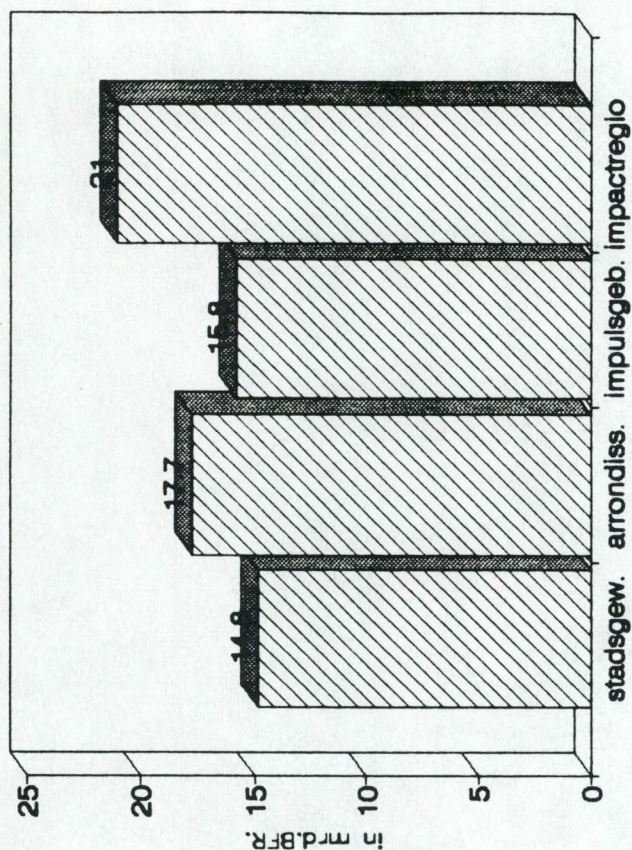
Omzet, Toegevoegde waarde, investeringen, in mrd BEF
Bron : SSRP/RUG : bewerkingen NBB

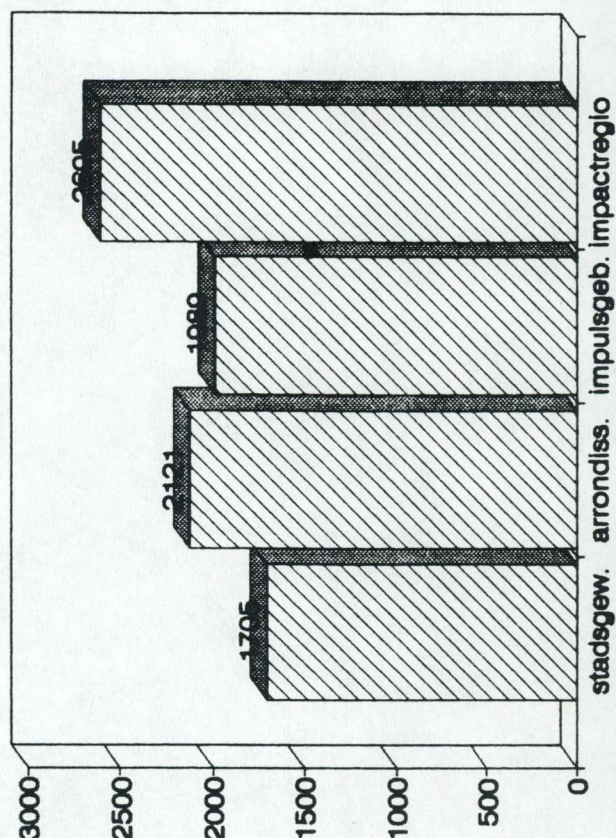
De niveaus van de Economic Decision Power van Oostende (1989)

Bron: SSRP - RUG, bewerkingen NBB-Balanscentrale

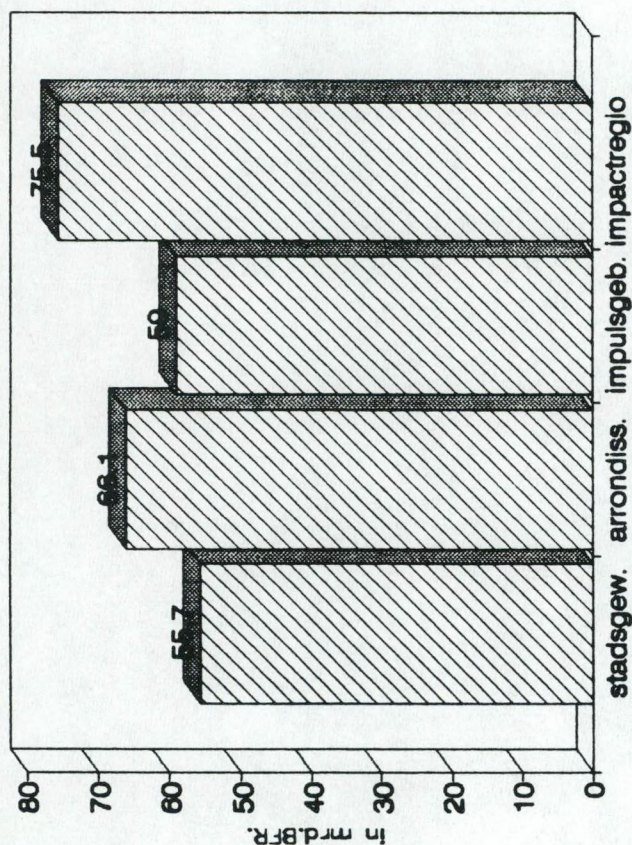
TOEGEVOEGDE WAARDE 1989

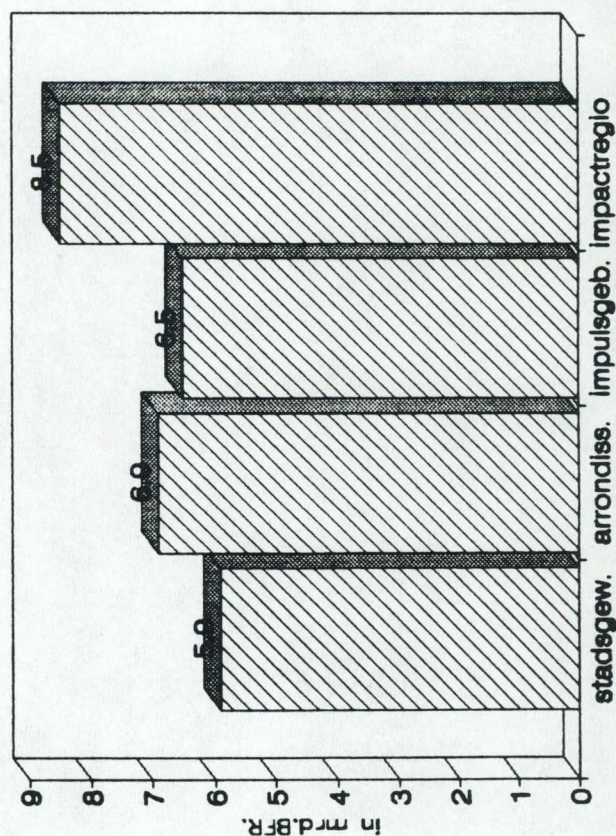
AANTAL ONDERNEMINGEN 1989

OMZET 1989

INVESTERINGEN 1989

2. Dynamiek 1984-1990 (mrd. BEF)

niveaus	item	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Stad Oostende	0	28,9	33,0	31,8	34,7	41,2	46,1	50,0
	TW	8,4	9,4	9,1	9,8	10,5	11,9	13,0
	I	0,6	0,6	2,4	2,9	4,0	4,8	5,4
Stadsgewest	0	33,7	39,2	38,4	41,3	49,5	55,7	65,0
	TW	10,0	11,4	11,3	12,0	13,0	14,8	16,0
	I	0,8	1,0	2,9	3,5	4,9	5,9	6,5
Regio Oostende	0	42,0	49,0	47,1	56,2	66,3	75,5	85,0
	TW	12,1	14,4	14,5	16,2	18,5	21,0	22,5
	I	1,0	1,3	3,5	4,7	6,9	8,5	9,0

(*)Voorlopige cijfers voor eind 1990

Bron : SSRP/RUG, bewerkingen NBB

De situatie eind 1989 van de belangrijkste indicatoren van de EDP van Oostende :

Aantal maatschappelijke zetels (1) :

- Stad Oostende	1.230
- Stadsgewest Oostende	1.705
- Impulsgebied Oostende	1.989
- Arrondissement Oostende	2.121
- Impactregio Oostende	2.605

Omzet (2) :

- Stad Oostende	46,1 mrd
- Stadsgewest Oostende	55,7 mrd
- Impulsgebied Oostende	59,0 mrd
- Arrondissement Oostende	66,1 mrd
- Impactregio Oostende	75,5 mrd

Toegevoegde waarde (3) :

- Stad Oostende	11,9 mrd
- Stadsgewest Oostende	14,8 mrd
- Impulsgebied Oostende	15,8 mrd
- Arrondissement Oostende	17,7 mrd
- Impactregio Oostende	21,0 mrd

Investerings (4) :

- Stad Oostende	4,8 mrd
- Stadsgewest Oostende	5,9 mrd
- Impulsgebied Oostende	6,5 mrd
- Arrondissement Oostende	6,9 mrd
- Impactregio Oostende	8,5 mrd

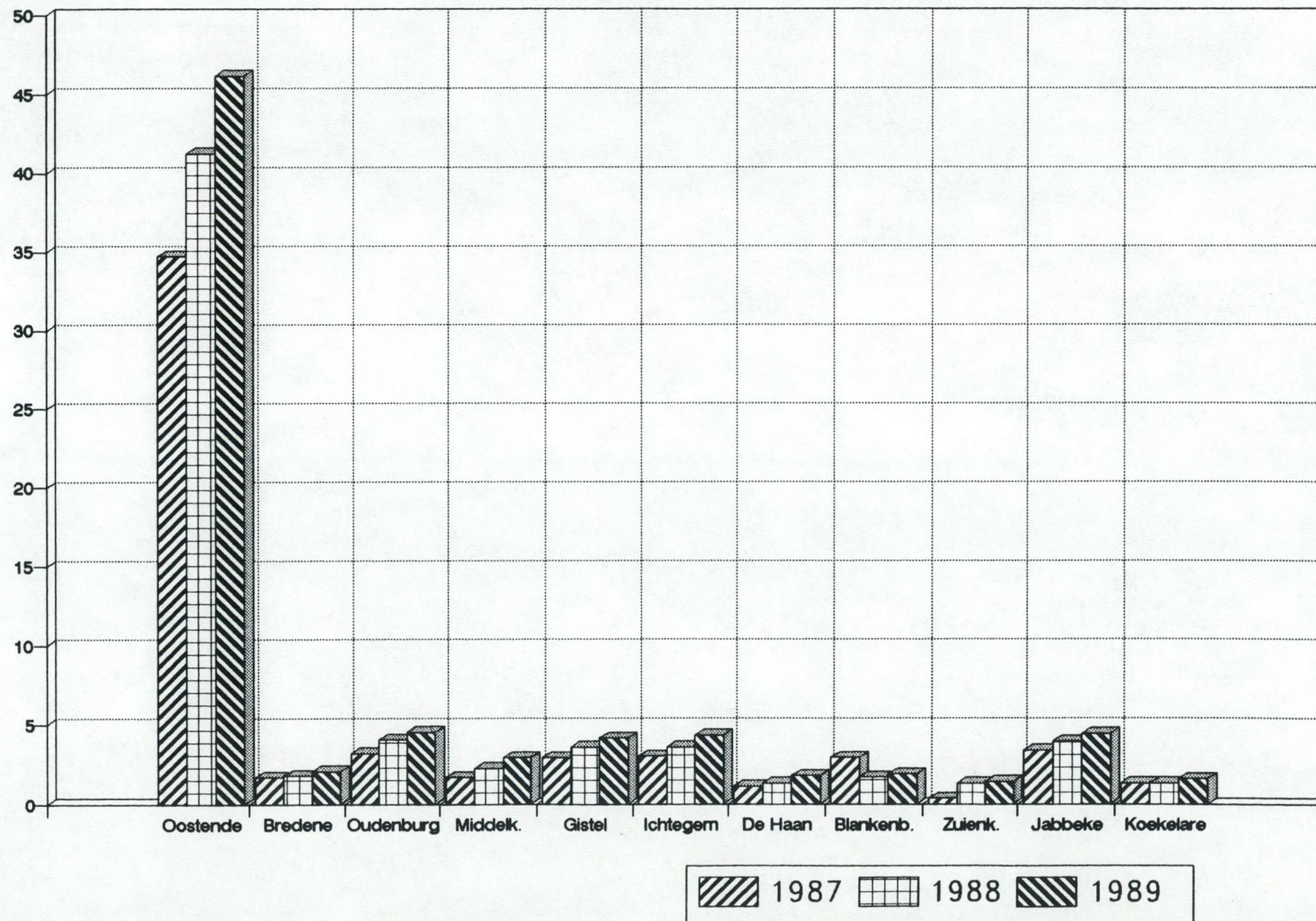
De dynamiek van de economic-decision-power structuur over de periode 1984-1990 geeft volgend beeld van Oostende :

- De bedrijfseconomische activiteiten zijn vooral vanaf 1986-1987 sterk stijgend. Dit blijkt duidelijk uit de cijfers van omzet, toegevoegde waarde en investeringen.
- In het stadsgewest Oostende verdubbelde de omzet in de periode 1984-1990 en nam de toegevoegde waarde met 2/3 toe. De spectaculaire groei van zowel omzet, toegevoegde waarde als investeringen in het stadsgewest is te danken aan de bedrijfseconomische dynamiek van de ondernemingen die in de stad Oostende hun maatschappelijke zetel hebben.
- De impactregio Oostende overschrijdt in 1990 de kaap van 80 mrd omzet. Ook de toegevoegde waarde (22.5 mrd) en de investeringen (9 mrd) zijn sedert 1987 verhoudingsgewijs sterk gestegen. Het is goed een meer gedetailleerde situatieschets te geven van de EDP vanuit de drie belangrijkste bedrijfseconomische regionaal-economische indicatoren (omzet, toegevoegde waarde en investeringen).
- De bedrijfseconomische groei situeert zich op vijf ruimtelijke niveaus in Oostende : de stad, het stadsgewest, het arrondissement, impulsgebied en regio. Deze vaststelling wijst op de ruimtelijke schaalvergroting vanuit bedrijfseconomisch oogpunt. De huidige administratieve begrenzingen hebben aldus weinig invloed op de bedrijfs-economische dynamiek in de Oostendse regio.

De totale economische decisiemacht van de impactregio Oostende
volgens de OMZET 1987-88-89 (VISIE1) (Alle sectoren)

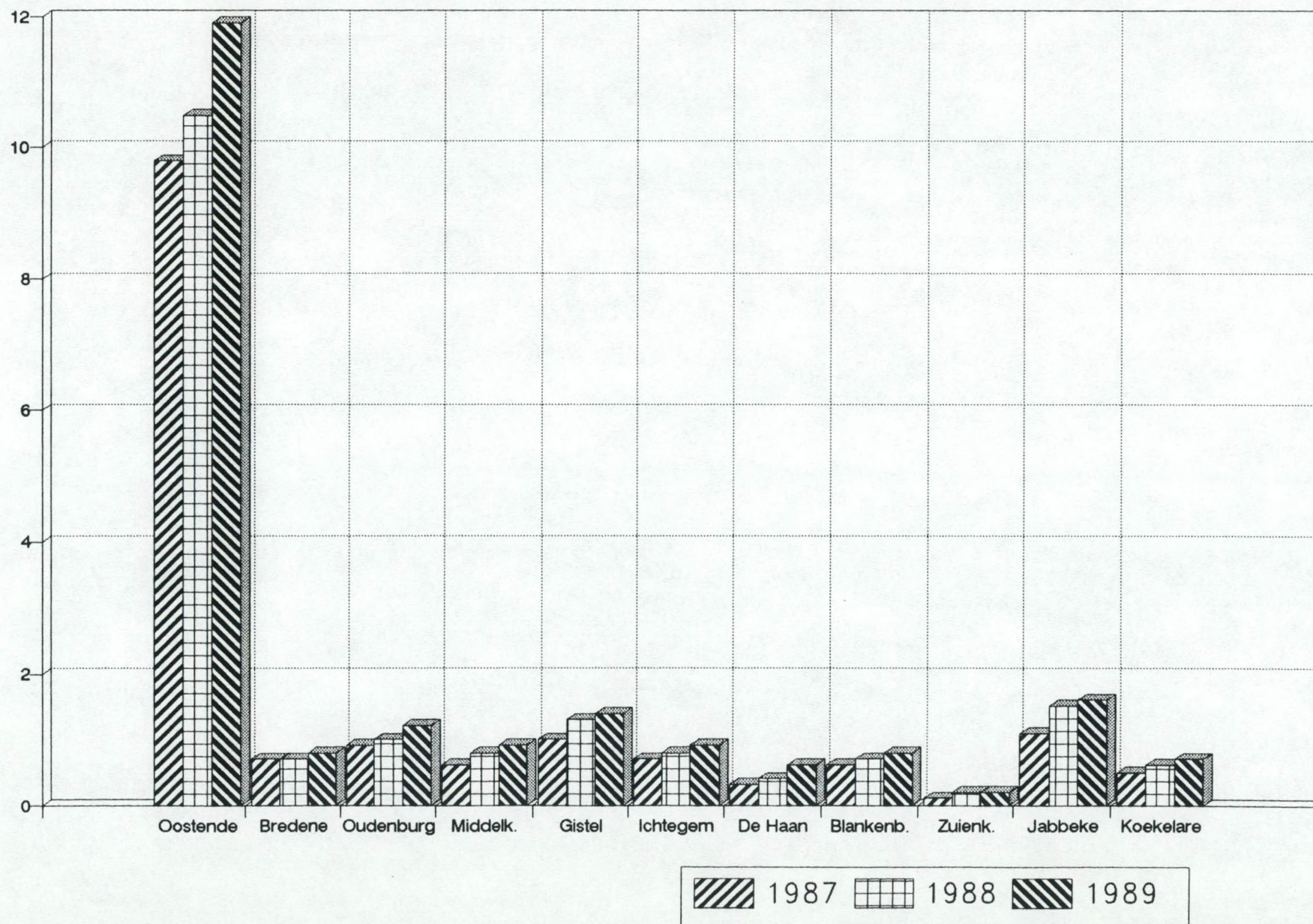
(X mrd.BFR.)

De totale economische decisiemacht van de impactregio Oostende
volgens de TOEGEVOEGDE WAARDE 1987-88-89 (visie 1) (Alle sectoren)

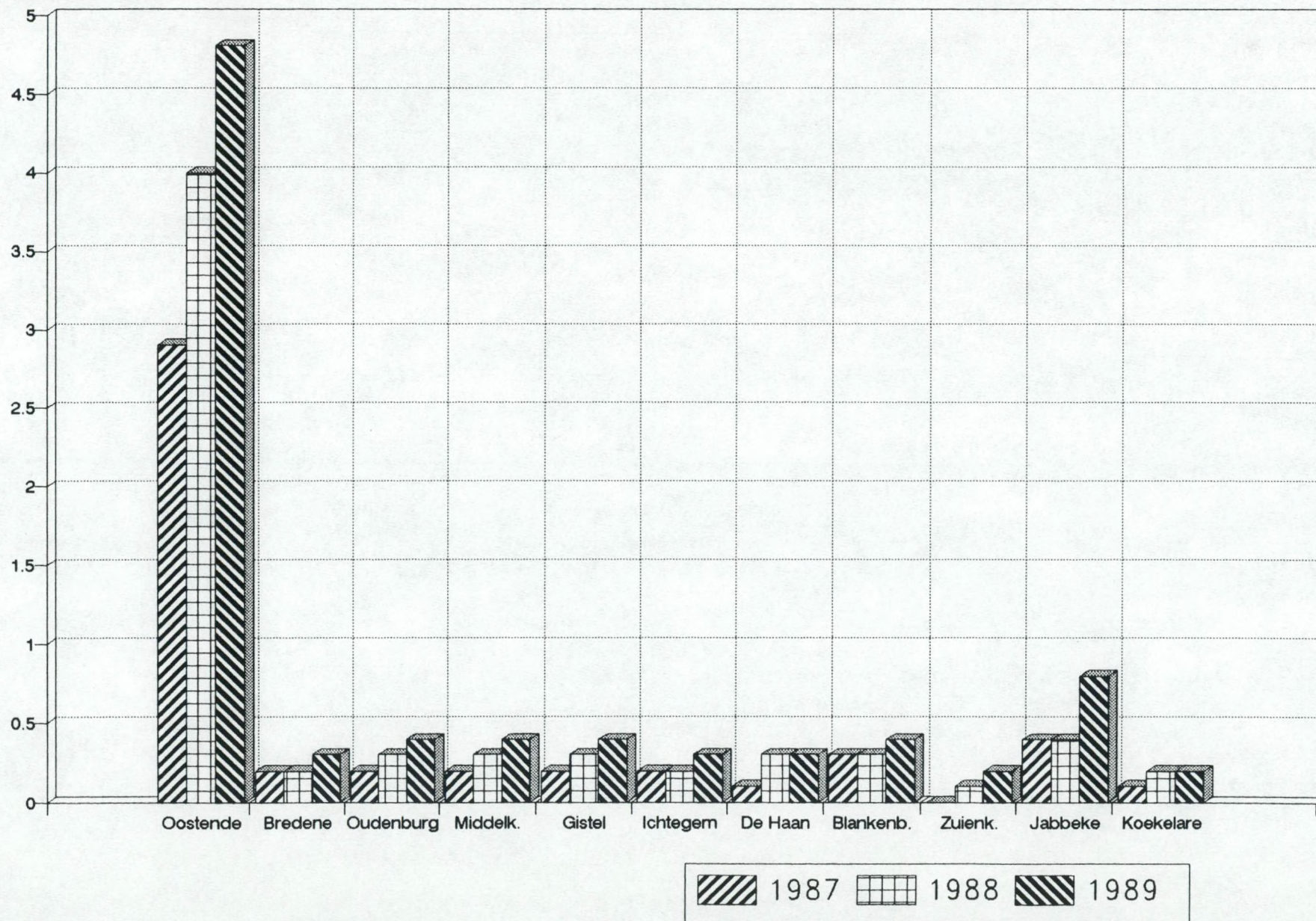
(X mrd.BFR.)

De totale economische decisiemacht van de impactregio Oostende volgens de INVESTERINGEN 1987-88-89 (visie 1) (Alle sectoren)

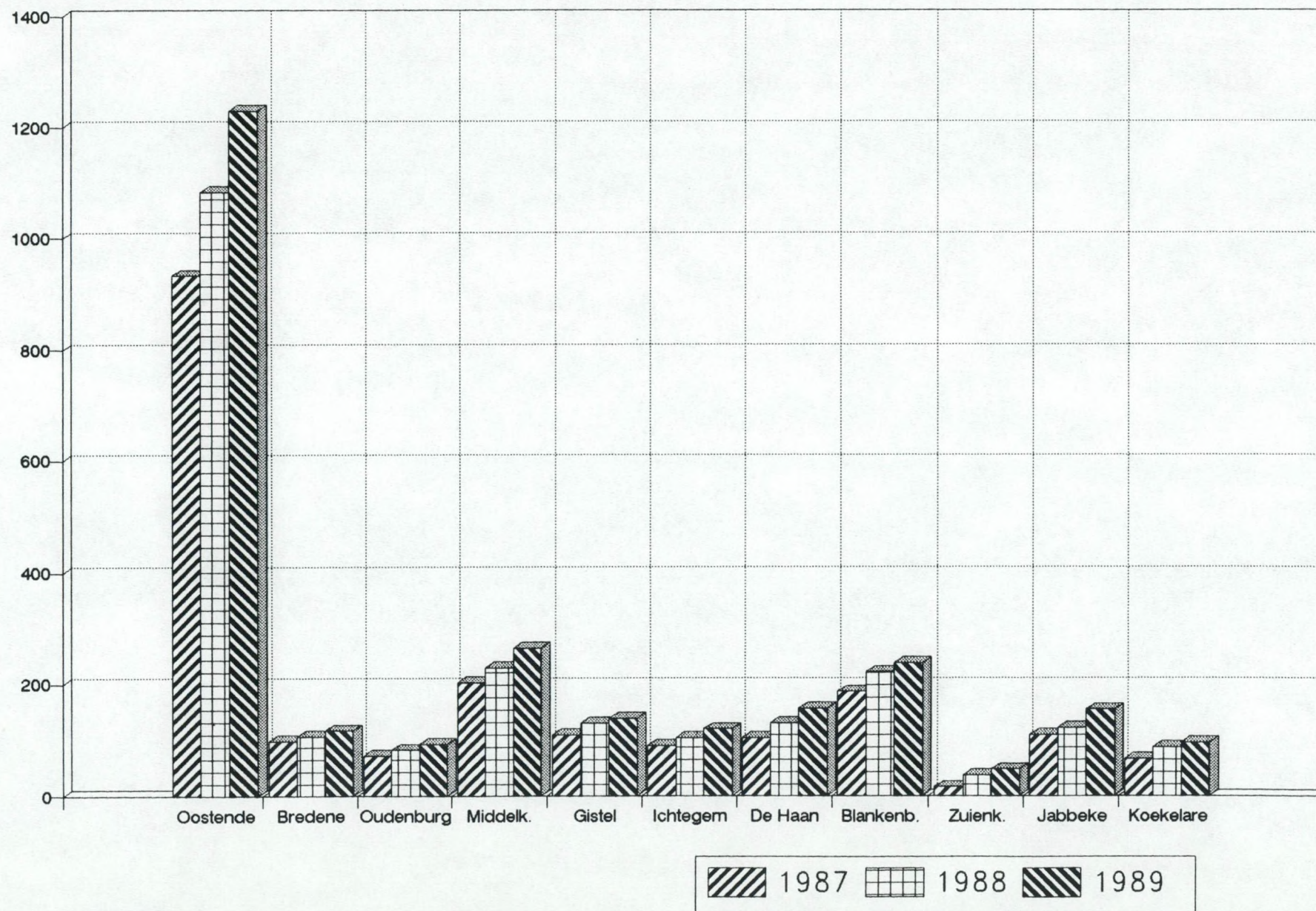
(X mrd.BFR.)

De totale economische decisiemacht van de impactregio Oostende volgens het aantal ONDERNEMINGEN 1987-88-89 (visie1) (Alle sectoren)

(X mrd.BFR.)

c. De positie van het Oostendse stadsgewest t.o.v. andere Vlaamse stadsgewesten

Het situeren van het economisch belang en de strategische positie dient gerelateerd te worden t.a.v. andere economische decisiegebieden in Vlaanderen. Het niveau van waaruit uitgegaan wordt, is het stadsgewest.

Hier wordt de positie van het Oostendse stadsgewest in West-Vlaanderen gesitueerd t.a.v. de stadsgewesten Brugge en Kortrijk-Roeselare.

Deze geo-economische vergelijking wordt vanuit 3 ingangen ingevuld :

- Vanuit regionaal-economisch oogpunt (naar de bedrijfseconomische criteria omzet, toegevoegde waarde en investeringen);
- Vanuit een aantal bedrijfsresultaten;
- Vanuit een combinatie regionale economie versus bedrijfsresultaten. Het gaat hier om een inzicht in een aantal ratio's.

1. Omzet, toegevoegde waarde en investeringen

1.1 Het economisch profiel in 1989

* Voor alle ondernemingen (in mrd BEF)

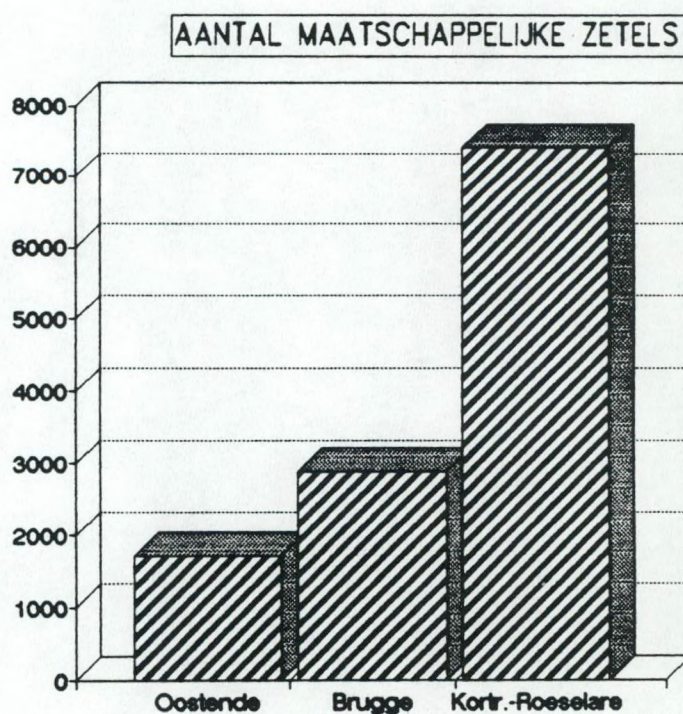
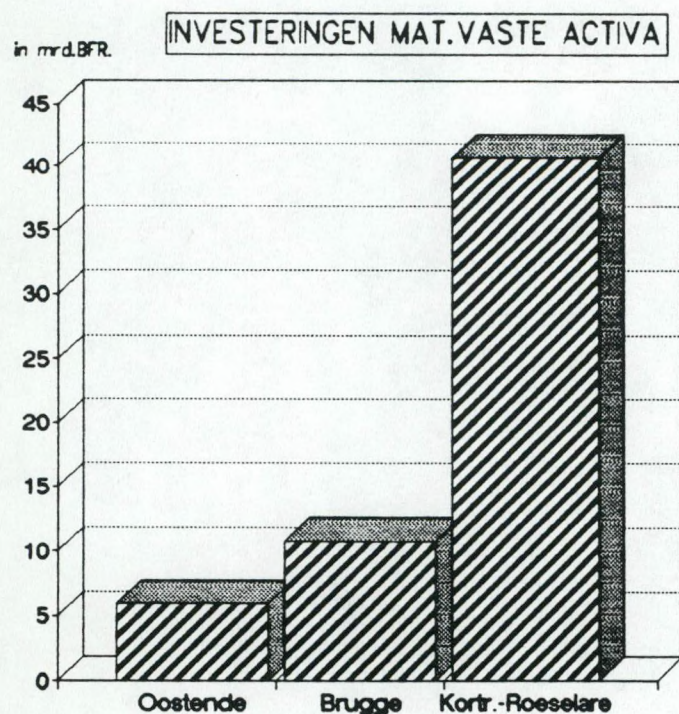
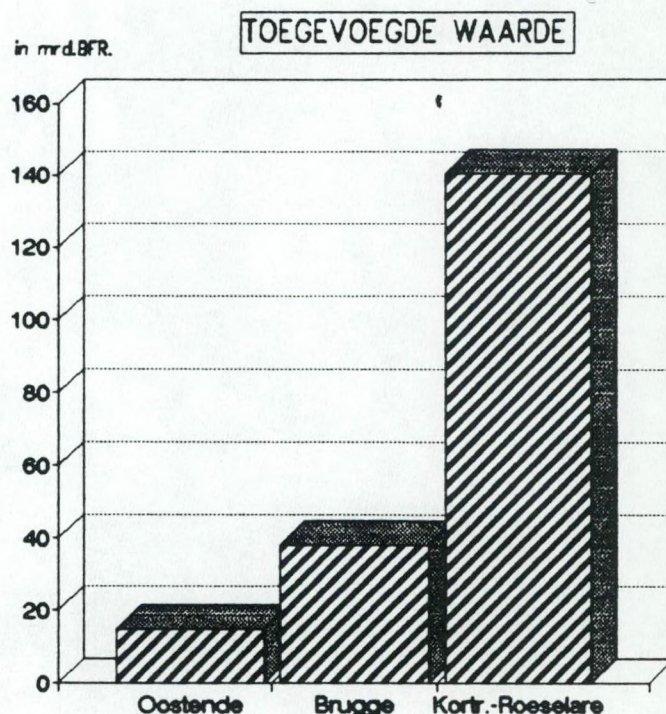
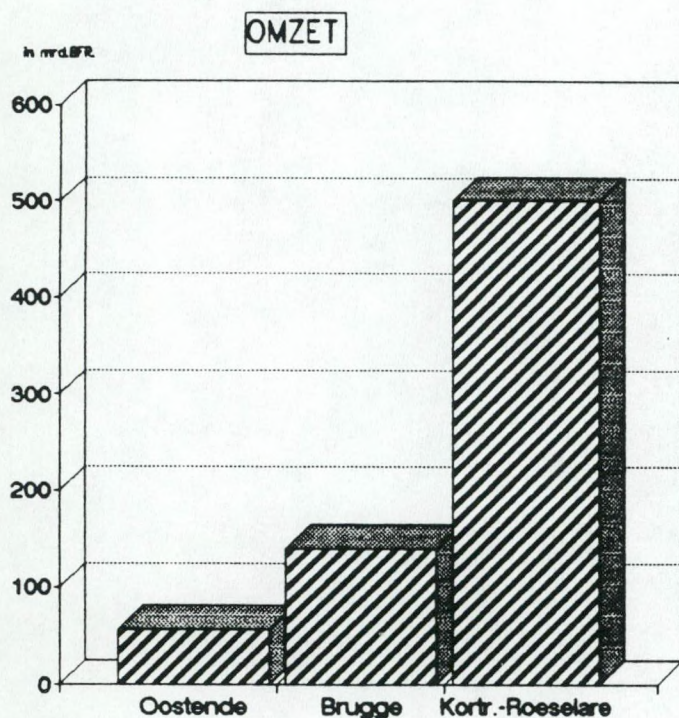
Stadsgewest	Omzet	toegevoegde waarde	Investerings	Aantal maat. zetels
			in mat. vaste activa	
Oostende	55,6	14,8	5,9	1.705
Brugge	140,6	38,0	10,8	2.887
Kortrijk/ Roeselare	500,9	140,7	40,8	7.422

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

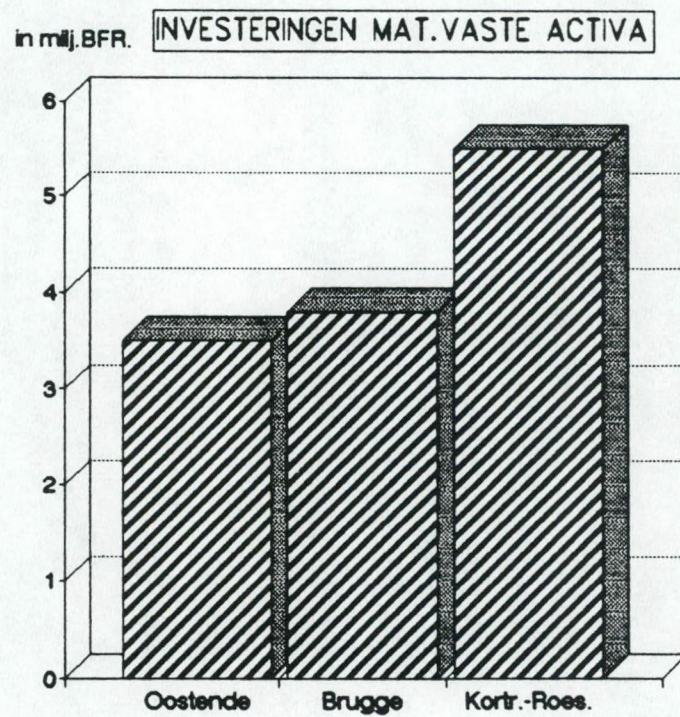
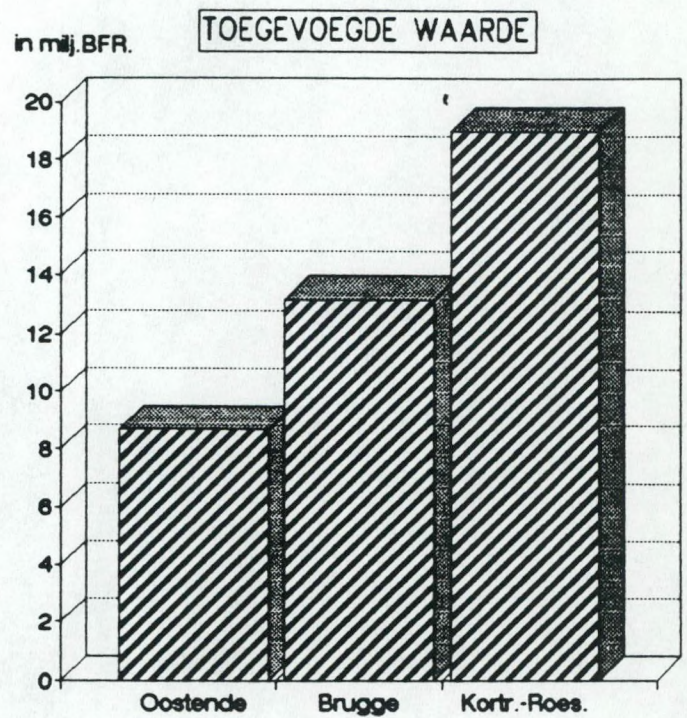
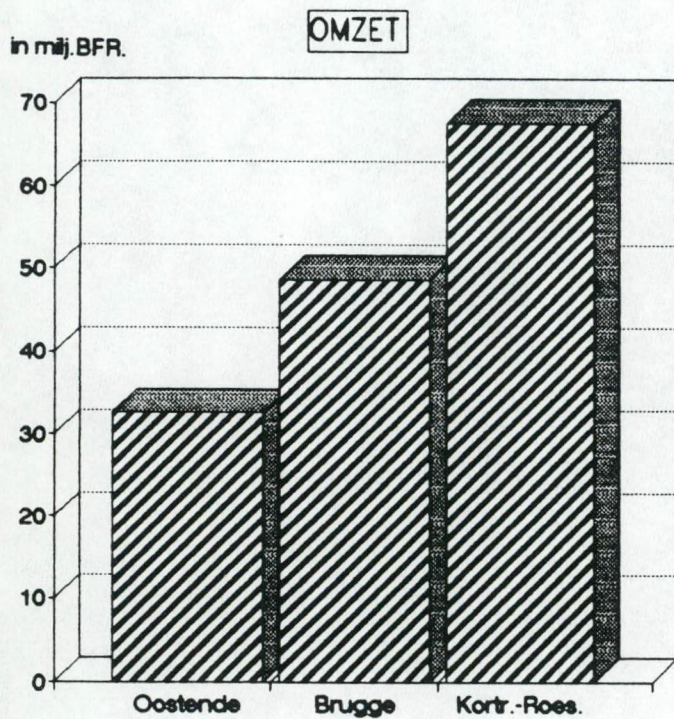
1. Economisch profiel eind 1989

1.1. Voor alle ondernemingen

1.2. Als gemiddelde voor 1 onderneming

* Als gemiddelde voor één onderneming in mio BEF

Stadsgewest	Omzet	toegevoegde waarde	Investerings in mat. vaste activa
Oostende	32,6	8,7	3,5
Brugge	48,7	13,2	3,8
Kortrijk/ Roeselare	67,5	19,0	5,5

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

1.2 Evolutie 1987-1988-1989 : alle ondernemingen

* Inzake omzet

Stadsgewest	1987	1988	1989	%groei (87-89)
Oostende	41,3	49,5	55,7	34,9
Brugge	101,8	136,2	140,6	38,1
Kortrijk/ Roeselare	370,7	434,2	500,9	35,1

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

* Inzake toegevoegde waarde

Stadsgewest	1987	1988	1989	%groei (87-89)
Oostende	12,0	13,0	14,8	23,3
Brugge	31,2	34,2	38,0	21,8
Kortrijk/ Roeselare	110,0	126,0	140,7	27,9

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

* Inzake investeringen in materiële vaste activa

Stadsgewest	1987	1988	1989	%groei (87-89)
Oostende	3,4	4,9	5,9	73,5
Brugge	6,5	8,6	10,8	66,2
Kortrijk/ Roeselare	26,7	33,4	40,8	65,4

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

* Inzake aantal maatschappelijke zetels

Stadsgewest	1987	1988	1989	% groei (87-89)
Oostende	1.305	1.504	1.705	30,7
Brugge	2.221	2.557	2.887	30,0
Kortrijk/ Roeselare	5.991	6.743	7.422	23,9

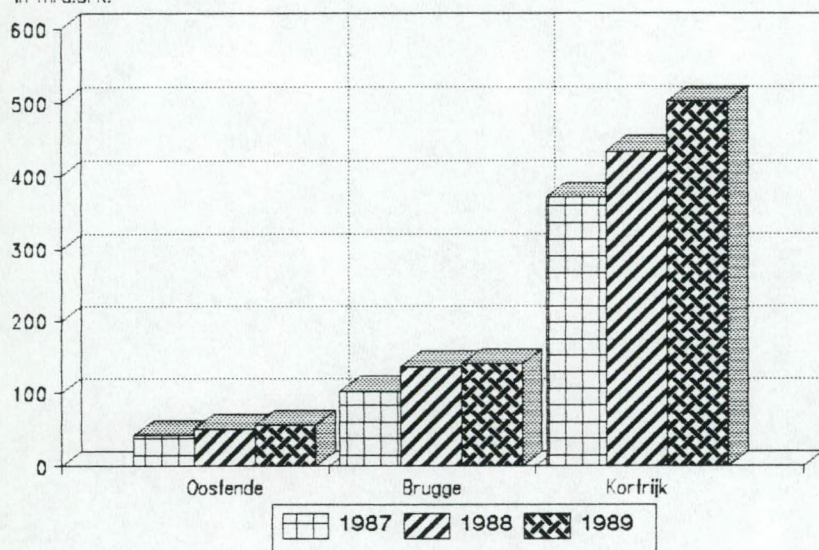
Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

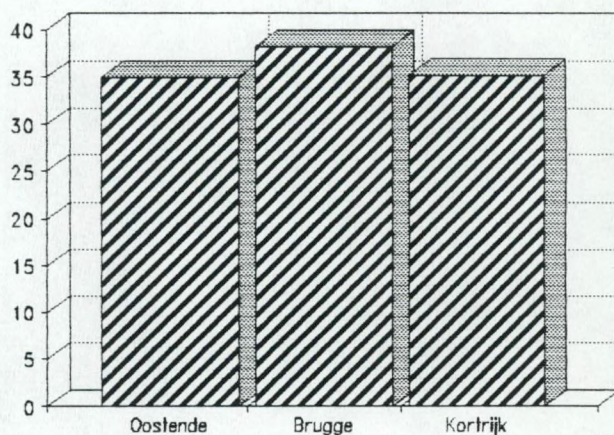
2. Evolutie 1987-1988-1989: alle ondernemingen

2.1. Inzake Omzet

in mrd.BFR.

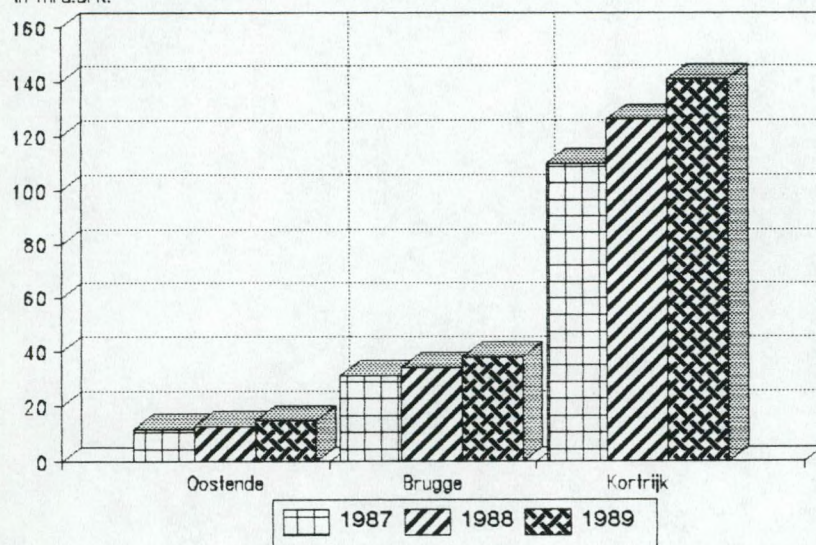

Proc.groei (87 - 89)

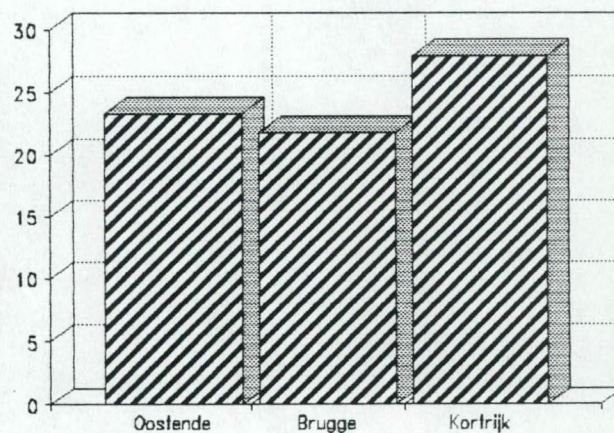

2.2. Inzake Toeg.Waarde

in mrd.BFR.

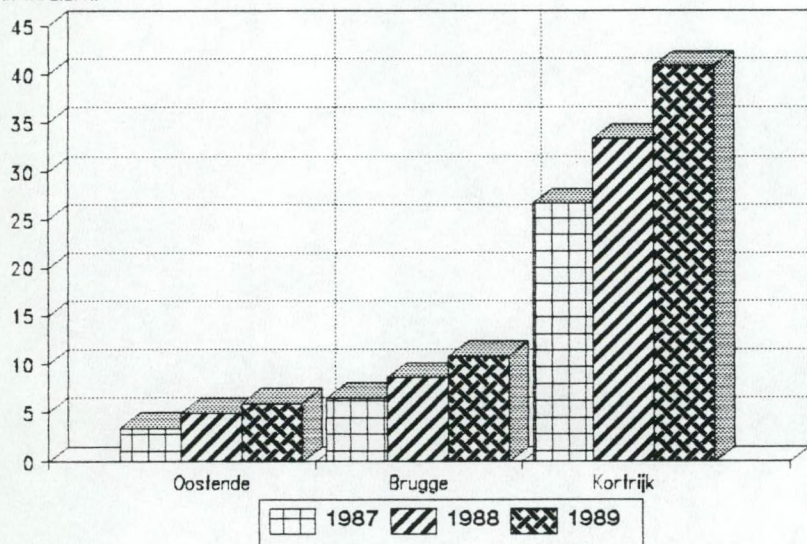
Proc.groei (87 - 89)

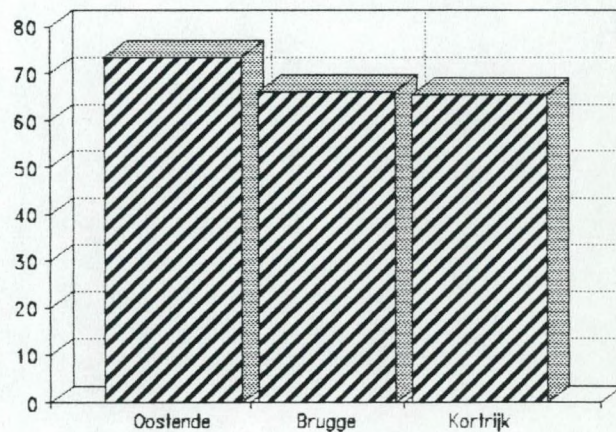

2.3. Inzake Invest.Mat.Vaste Activa

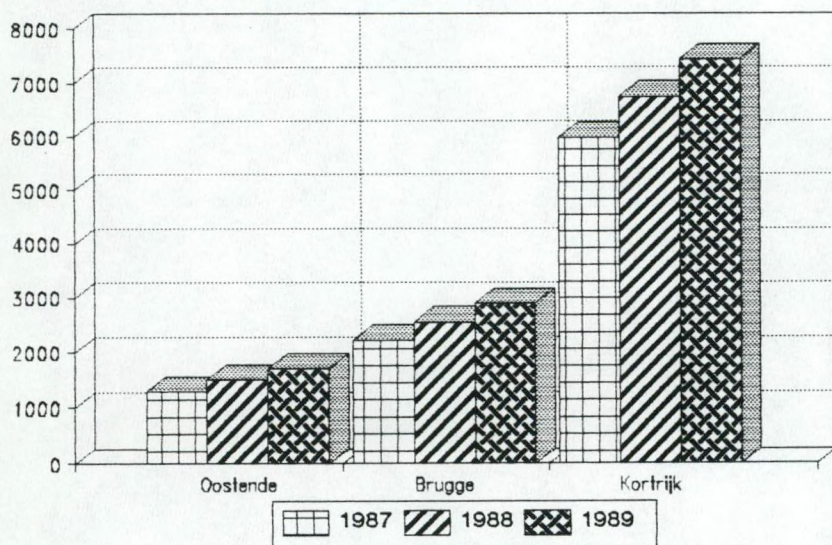
in mrd.BFR.

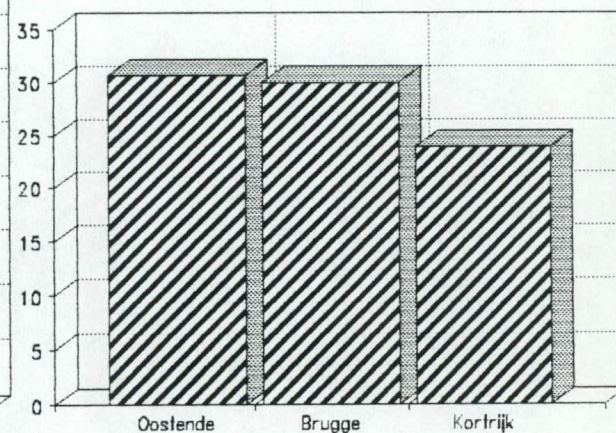
Proc.groei (87 - 89)

2.4. Inzake aantal maatsch.zetels

Proc.groei (87 - 89)

1.3 Evolutie 1987-1988-1989 :gemiddeld voor 1 onderneming

-----

* Inzake omzet

Stadsgewest	1987	1988	1989
Oostende	31,6	32,9	32,6
Brugge	45,8	53,3	48,7
Kortrijk/ Roeselare	61,8	64,4	67,5

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

* Inzake toegevoegde waarde

Stadsgewest	1987	1988	1989
Oostende	9,2	8,6	8,7
Brugge	14,1	13,4	13,2
Kortrijk/ Roeselare	18,3	18,7	19,0

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

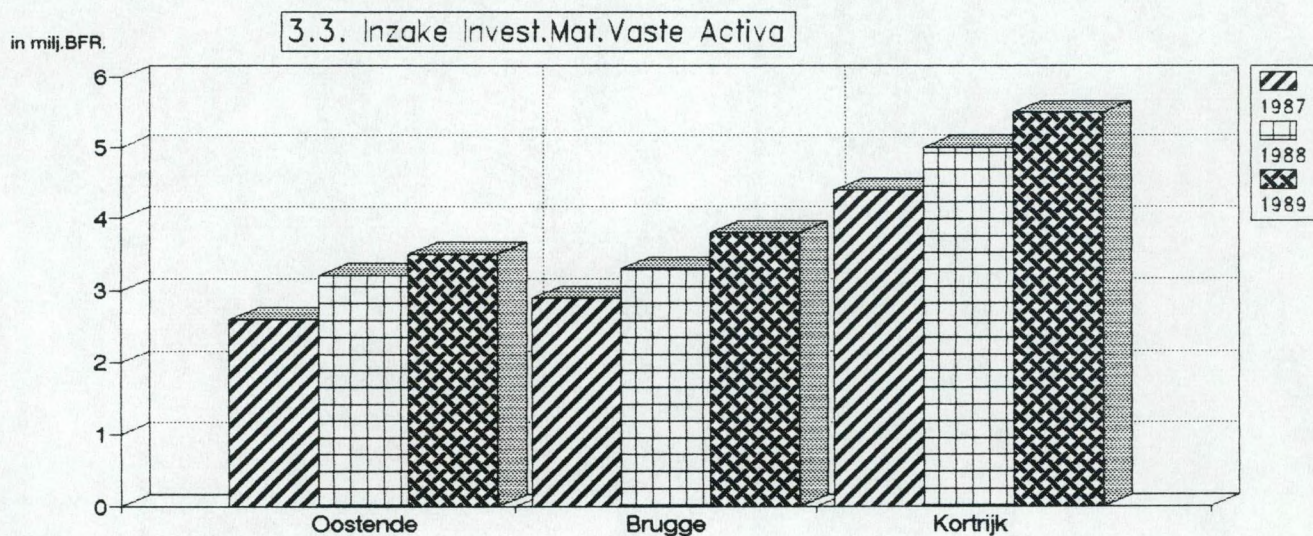
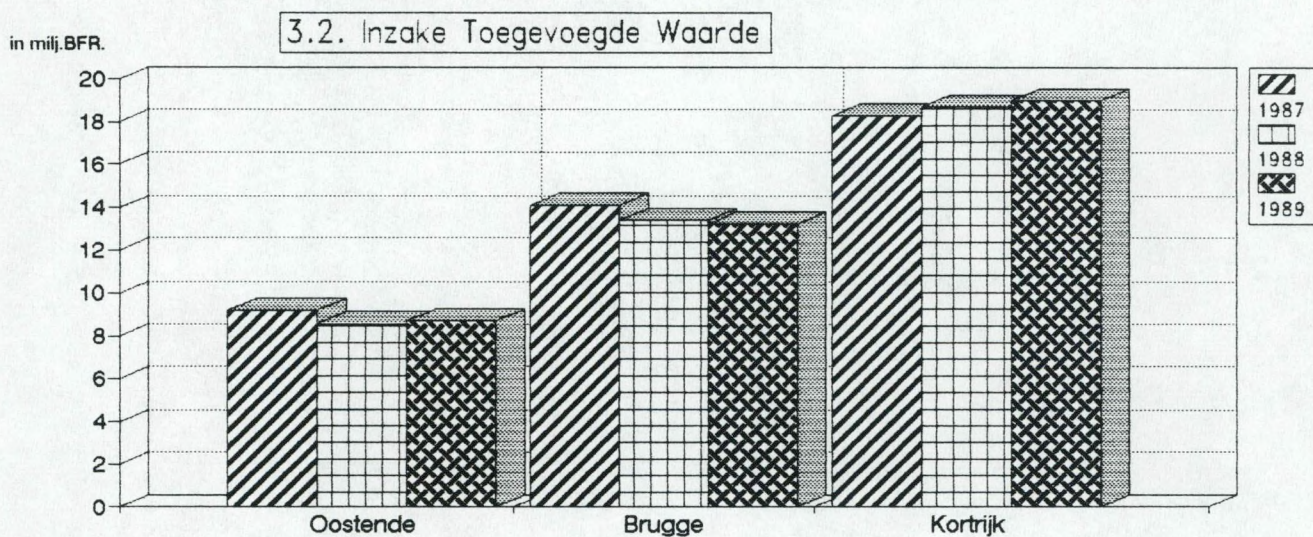
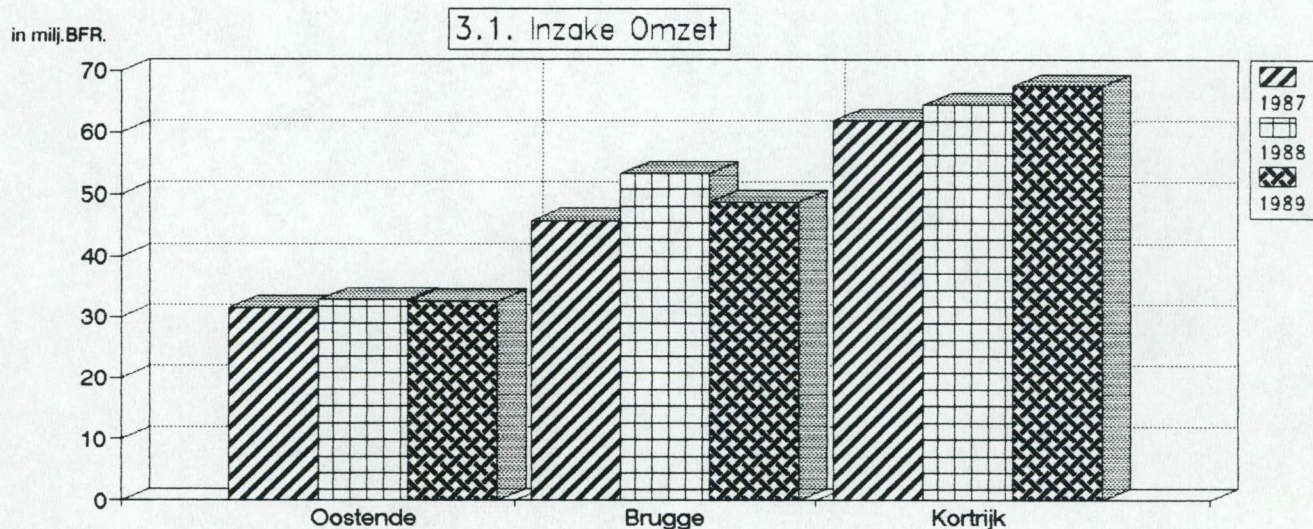
* Inzake investeringen in materiële vaste activa

Stadsgewest	1987	1988	1989
Oostende	2,6	3,2	3,5
Brugge	2,9	3,3	3,8
Kortrijk/ Roeselare	4,4	5,0	5,5

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

3. Evolutie 1987-88-89: gemiddeld voor 1 onderneming

2. Bedrijfsresultaat, kosten en winst/verlies

Hier worden volgende financiële criteria op niveau van het stadsgewest Oostende bekeken :

- Netto bedrijfsresultaat (NBR)
- Financiële kosten vreemd vermogen (FKVV)
- Winst/verlies voor belastingen (WV)

2.1 Economisch profiel in 1989

-----

* Voor alle bedrijven (in mrd BEF)

Stadsgewest	NBR	FKVV	WV
Oostende	1,5	0,7	1,6
Brugge	5,7	1,8	3,8
Kortrijk/ Roeselare	21,7	7,5	26,2

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

* Als gemiddelde voor 1 bedrijf (in mrd BEF)

Stadsgewest	NBR	FKVV	WV
Oostende	0,9	0,4	1,0
Brugge	2,0	0,6	1,3
Kortrijk/ Roeselare	3,7	1,0	3,5

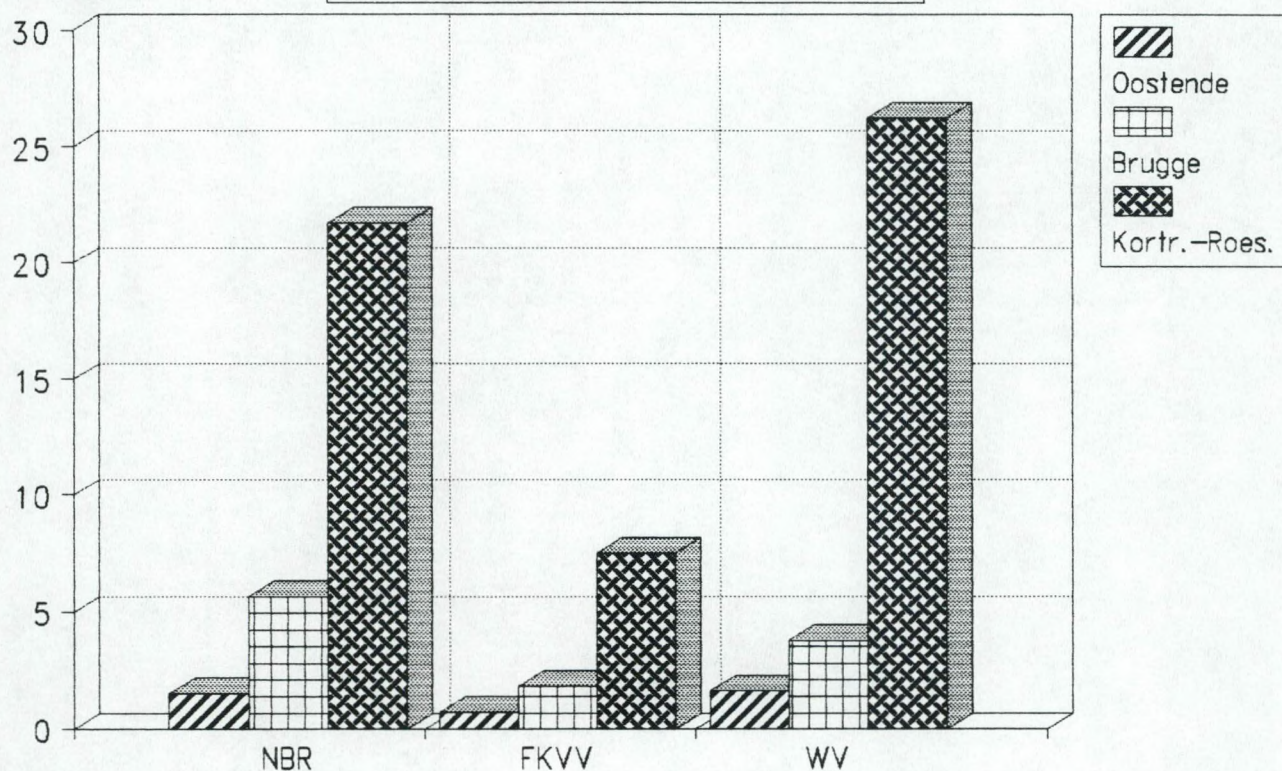
Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

1. Economisch profiel in 1989

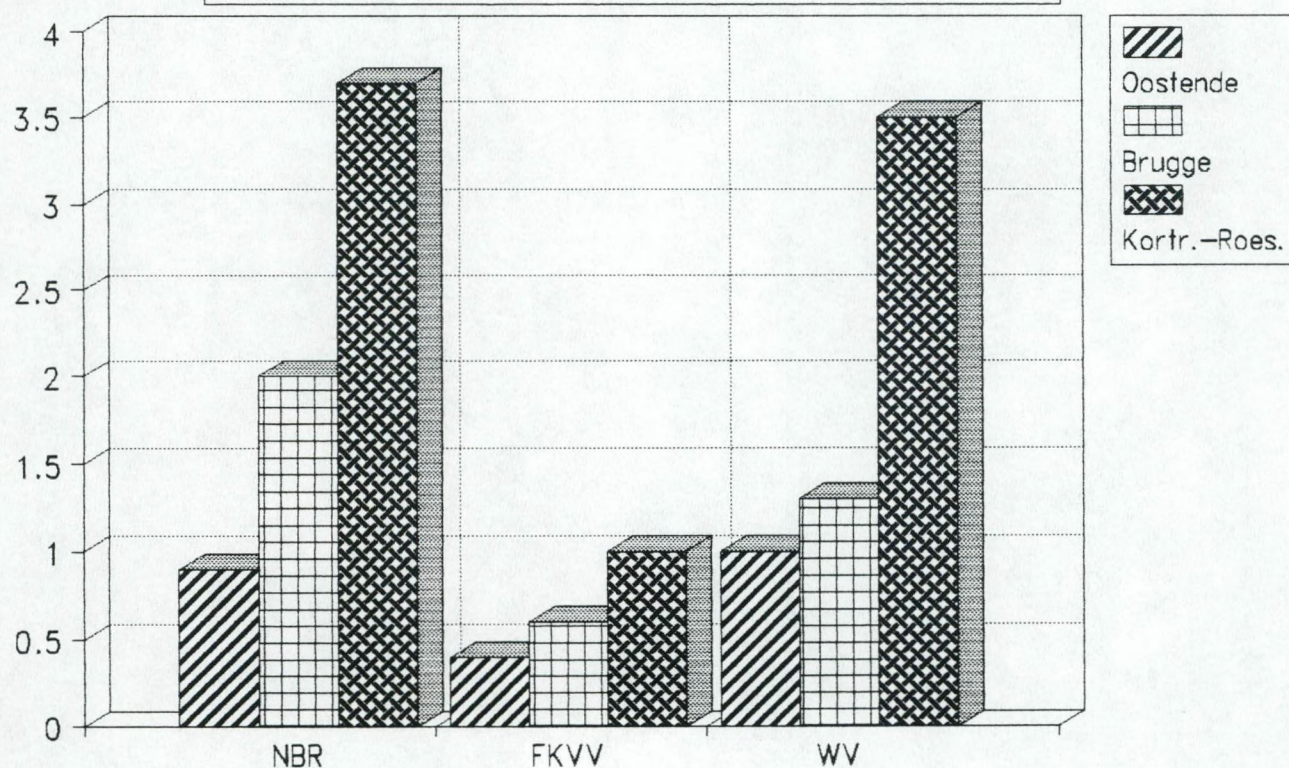
in mrd.BFR.

1.1. Voor alle bedrijven

in milj.BFR.

1.2. Als gemiddelde voor 1 bedrijf

Bron: SSRP-UG: Bewerkingen NBB

2.2 Evolutie 1987-1988-1989 : alle ondernemingen

-----

* Inzake nettobedrijfsresultaat (in mio BEF)

Stadsgewest	1987	1988	1989	%
Oostende	1.629	1.654	1.507	(8,5)
Brugge	4.792	5.917	5.741	19,8
Kortrijk/ Roeselare	19.421	26.193	27.668	42,5

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

* Inzake financiële kosten vreemd vermogen (in mio BEF)

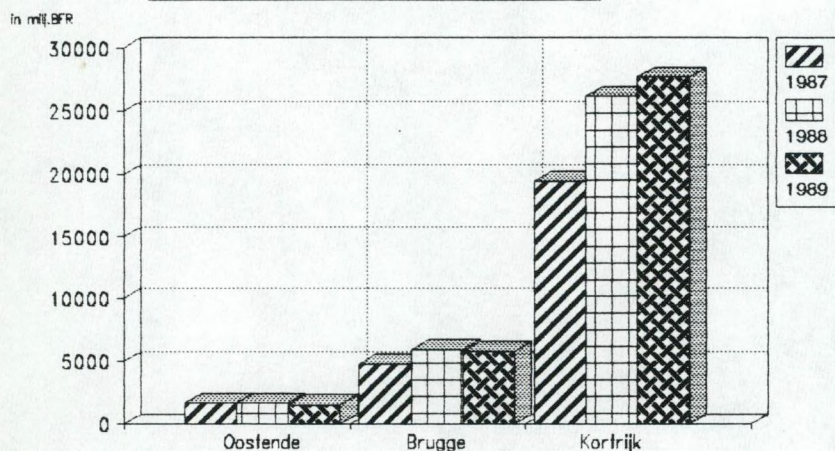
Stadsgewest	1987	1988	1989	%
Oostende	380	544	703	85,0
Brugge	1.082	1.227	1.811	67,4
Kortrijk/ Roeselare	4.481	5.518	7.459	66,5

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

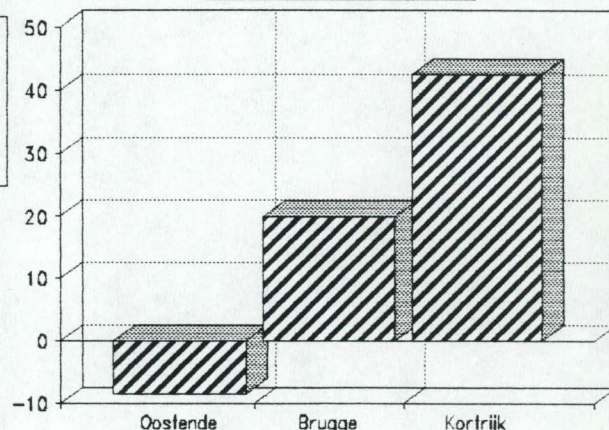

2. Evolutie 1987-88-89: alle ondernemingen

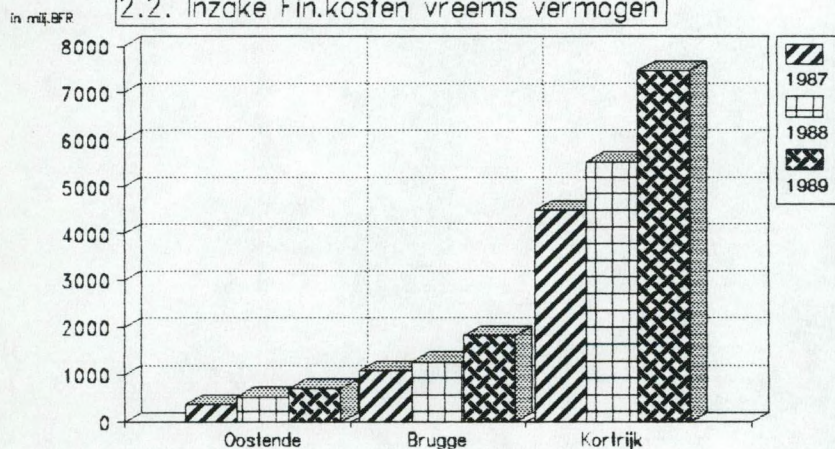
2.1. Inzake Nettobedrijfsresultaat

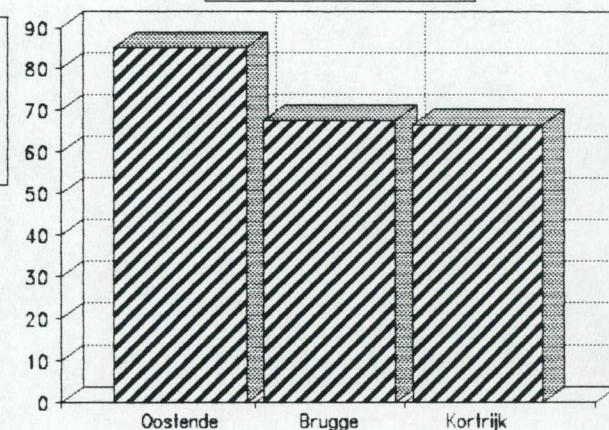
Proc.groei (87-89)

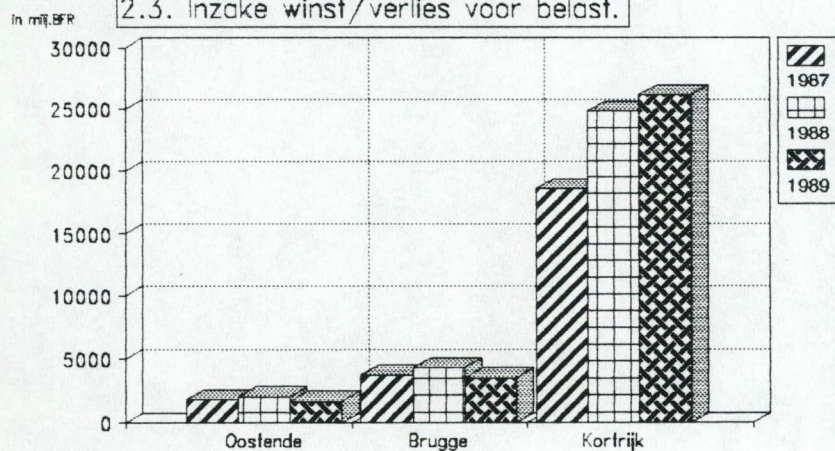
2.2. Inzake Fin.kosten vreems vermogen

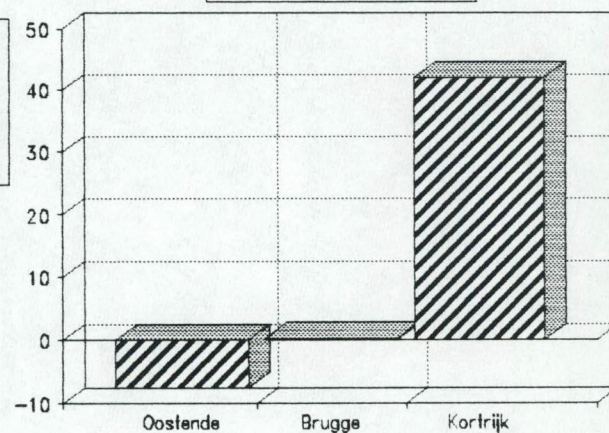
Proc.groei (87-89)

2.3. Inzake winst/verlies voor belast.

Proc.groei (87-89)

3. Een aantal globale vaststellingen m.b.t. de economische dynamiek van de onderneming in Oostende

Vaststelling 1

Ondanks een terugval van het belang van het aandeel van de Oostendse economie in België (van 1% in 1984 naar 0,5% in 1989) staat Oostende relatief gezien (per bedrijfséénheid) aan de top qua investeringen in materiële vaste activa. Bij de bedrijven in Oostende is er sedert een aantal jaren een duidelijk vertrouwen in de toekomst aanwezig.

Vaststelling 2

De gemiddelde Vlaamse onderneming is meer dan twee maal groter dan de Oostendse. De Oostendse ondernemingen hebben echter een hoge toegevoegde waarde per eenheid omzet.

Vaststelling 3

De financiële kosten vreemd vermogen t.o.v. netto bedrijfsresultaat is hoog in vergelijking met andere stadsgewesten. Dit is niet zo goed omdat uit de cijfers blijkt dat een steeds groter aandeel van het netto bedrijfsresultaat (na niet-kaskosten) bestemd is om de financiële kosten van het vreemd vermogen (o.m. intrestkosten) af te lossen.

Vaststelling 4

De financiële kosten vreemd vermogen t.a.v. het netto bedrijfsresultaat is in stijgende lijn wat aanleiding kan geven tot een stijgend aantal ondernemingen in moeilijkheden.

Vaststelling 5

Oostende is een regio op eigen kracht waar de input via overheidssubsidiëring naar de ondernemingen bijzonder gering is. Deze situatie is algemeen voor het beeld van de jaren 80.

Vaststelling 6

Zoals algemeen waargenomen, groeit de gemiddelde Oostendse KMO meer en meer naar een grotere dimensie. Deze groei is echter trager dan in andere Vlaamse regio's.

4. Ratio's van de Economic-Decision-Power (EDP)-structuur van de ondernemingen : Oostende versus andere stads-gewesten in Vlaanderen

Hier worden de resultaten vanuit regionaal-economisch oogpunt (omzet, toegevoegde waarde, investeringen) in relatie gebracht met specifieke financiële bedrijfsresultaten.

Volgende ratio's zijn in het kader van het Strategisch Plan Oostende interessant :

- Investerings in materiële vaste activa
t.o.v. omzet (ratio 1)
- Investerings in materiële vaste activa
t.o.v. toegevoegde waarde (ratio 2)
- Investerings in materiële vaste activa
t.o.v. winst/verlies (ratio 3)
- Financiële kosten vreemd vermogen
t.o.v. netto bedrijfsresultaat (ratio 4)
- Omzet t.o.v. subsidies (ratio 5)
- Investerings in materiële vaste activa
t.o.v. subsidies (ratio 6)
- Toegevoegde waarde t.o.v. subsidies (ratio 7)
- Eigen vermogen t.o.v. vreemd vermogen (ratio 8)
- Eigen vermogen t.o.v. subsidies (ratio 9)

Hierna volgt eerst een overzicht voor 1989
(noemer : BEF 100) :

Ratio	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Stadsgewest									
Oostende	10,5	39,6	360,0	46,6	38.075	4.012	10.132	60,4	16.706
Brugge	7,7	28,5	284,1	31,5	47.169	3.635	12.751	56,0	13.792
Kortrijk/ Roeselare	8,1	29,0	155,8	27,0	43.444	3.539	12.202	65,3	15.694

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

Positie van het stadsgewest Oostende in Vlaanderen vanuit regionaal economisch oogpunt (N.B. : Er worden 11 stadsgewesten onderscheiden).

De 11 stadsgewesten in Vlaanderen zijn : Oostende, Brugge, Kortrijk-Roeselare, Gent, Antwerpen, Mechelen, Leuven, Hasselt-Genk, Vlaamse rand van het Brussels stadsgewest, Aalst, Turnhout. Deze 11 gebieden komen overeen met 80% van de Vlaamse economie.

Daarnaast heeft men op niveau België : Brussel hoofdstad (de 19 gemeenten) met 40% van de Belgische economie en de Waalse stadsgewesten : Charleroi, La Louvière, Luik, Bergen, Namen en de Waalse rand van het Brussels stadsgewest.

Voor ratio 1 : 1ste plaats
2 : 1ste plaats
3 : 2de plaats
4 : 7de plaats
5 : 6de plaats
6 : 3de plaats
7 : 6de plaats
8 : 5de plaats
9 : 4de plaats

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

4.1. De eigen dynamiek (ratio 1 t.e.m. 5)

Op niveau Vlaanderen en Oostende :

- Het cijfer inzake de verhouding investeringen t.o.v. omzet. Op BEF 100 omzet investeert ieder bedrijf in Oostende BEF 10,5. Opvallend is wel dat dit cijfer jaar na jaar (sedert 1980) toenam. De ondernemingen, gesitueerd in Oostende, geloven aldus in de toekomst. Dit opvallend positief cijfer moet ook gezien worden i.f.v. de vele kleine dynamische ondernemingen, samen met de categorie van de grote ondernemingen.
- Het hoogste cijfer inzake de verhouding investeringen t.o.v. de toegevoegde waarde. In de vorige jaren (vanaf 1983) scoorde Oostende ook zeer goed (met een tweede plaats in 1985 en 1986) en een eerste plaats voor 1987, 1988, 1989.
- Het tweede hoogste cijfer inzake de verhouding investeringen t.o.v. W/V (winst/verlies) voor belastingen. Deze positie handhaaft Oostende ook sedert 1987.
- Een minder gunstige evolutie inzake financiële kosten vreemd vermogen t.o.v. netto bedrijfsresultaat (met de 7de plaats op 11 stadsgewesten in Vlaanderen). Daar waar in de stadsgewesten Brugge en Kortrijk-Roeselare er een dalende tendens was (1987-1988), is deze in het stadsgewest Oostende sedert 1987 stijgend. In 1989 is er voor alle 3 stadsgewesten een sterke procentuele aangroei van de FKVV t.o.v. NBR (als gevolg van vooral dalende winst). Het cijfer voor Oostende is hier relatief gezien nog groter.

Ter informatie een overzicht van deze ratio voor 1987-1988-1989 en dit voor de Westvlaamse stadsgewesten Oostende, Brugge en Kortrijk-Roeselare.

FKVV ---- NBR	Oostende	Brugge	Kortrijk-Roeselare
1987	23,3	22,6	24,0
1988	32,9	20,7	21,1
1989	46,6	31,5	27,0

Bron : SSRP/RUG, bewerkingen NBB

Deze vaststellingen zijn belangrijk m.b.t. de sterkte-zwakte van Oostende vandaag en de noodzakelijke strategische positionering van Oostende morgen.

Positie van het stadsgewest Oostende vanuit
regionaal-Bedrijfseconomisch oogpunt : synthesesetabel

Stadsgewest Oostende	Inv.		Inv.		FKVV		FKVV	
	Omzet		TW		W/V		NB	
	Ratio	Positie	Ratio	Positie	Ratio	Positie	Ratio	Positie
1987	8,2	1	28,4	1	193,5	1	23,3	3
1988	9,9	1	37,6	1	242,6	1	32,9	8
1989	10,5	1	39,6	1	155,8	2	46,6	7

Bron : SSRP/RUG, bewerkingen NBB

4.2 De relatie met de overheidshulp via de

expansiewetgeving

De ratio's 5, 6, 7, 9 geven hieromtrent een goede indicatie.

Oostende heeft nog nooit in de afgelopen jaren veel gekregen via de specifieke expansiewetgeving van 1959, 1970 en 1978 inzake expansiesteun.

Een inzicht vanuit de ingediende balansen van de ondernemingen toont aan dat Oostende achteraan komt in de rang van de stadsgewesten wat de subsidiëringen (kapitaal, intrest, exploitatie) betreft.

Subsidiëringsratio's van het stadsgewest Oostende en positie van Vlaanderen (noemer : BEF 1) :

	Omzet	Inv. mat.	TW	Eigen vermogen
	Subs.	Subs.	Subs.	Subs.
1988	510	50	134	173
1989	380	40	101	167
Positie	Positie	Positie	Positie	Positie
1988	3	1	3	2
1989	6	3	3	4

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

Over een langere periode bekeken (periode 1984-1989) komt het Oostendse stadsgewest op de laatste plaats van alle stadsgewesten in Vlaanderen. Over een periode van 6 jaar kregen de ondernemingen in Oostende gezamenlijk BEF 485 miljoen subsidies.

De laatste 2 boekjaren (1988 en 1989) is dit wel in stijgende lijn nl. BEF 95 miljoen in 1989 en BEF 13 miljoen in 1988.

Ondanks deze stijgende lijn komt het stadsgewest Oostende over de periode 1984-1989 op de laatste plaats van alle stadsgewesten in Vlaanderen inzake toegekende subsidies.

Oostende is aldus zonder twijfel een regio op eigen kracht. Een diepgaande studie moet hier worden verricht naar de oorzaken hiervan.

Ook vanuit een andere statistische invulling blijkt de staartpositie van Oostende inzake subsidiëring.

Toepassing van de economische expansiewetten van 17 juli 1959 en van 30 december 1970. Aantal beslissingen en toegekende steun per administratief arrondissement. Beslissingen van 1 januari 1982 tot 31 mei 1988 (in '000 BEF) :

Aalst	185	1.112.884
Antwerpen	871	8.112.091
Brugge	239	1.636.966
Dendermonde	165	805.758
Diksmuide	41	161.921
Eeklo	40	242.841
Gent	431	3.889.263
Halle-Vilvoorde	338	2.136.194
Hasselt	323	10.005.348
Ieper	75	665.211
Kortrijk	260	1.182.756
Leuven	231	2.375.551
Maaseik	189	2.162.292
Mechelen	235	1.936.718
Oostende	54	148.361
Oudenaarde	74	890.796
Roeselare	237	1.289.049
Sint-Niklaas	97	770.104
Tielt	105	757.672
Tongeren	76	3.287.033
Turnhout	466	8.778.269
Veurne	21	225.603
Totaal	4.753	53.572.672

Bron : SSRP/RUG

Rangorde van de Vlaamse arrondissementen naar steuncoëfficiënt :

Arrondissement	t.a.v. totale RSZ-werkgelegenheid	t.a.v. industrie RSZ-werkgelegenheid
Tongeren	305	328
Turnhout	257	206
Hasselt	239	197
Maaseik	147	123
Tielt	102	61
Oudenaarde	93	63
Roeselare	90	66
Ieper	85	85
Mechelen	78	68
Gent	74	78
Antwerpen	73	84
Leuven	72	119
Dendermonde	63	52
Aalst	61	56
Brugge	60	75
Diksmuide	55	59
Veurne	51	95
Halle-Vilvoorde	49	59
Eeklo	48	49
Sint-Niklaas	45	42
Kortrijk	39	30
Oostende	13	32

Bron : SSRP/RUG

5. Eigen Vermogen versus vreemd vermogen

Deze ratio moet worden gezien als een criterium die de endogene kracht weergeeft van een onderneming om meer met eigen middelen (vermogen) te investeren (solvabiliteit). Algemeen wordt aangenomen dat hoe hoger het aandeel eigen vermogen hoe hoger de lokale en regionale "verankering" van de onderneming is.

Oostende neemt een middenpositie in in Vlaanderen nadat ze lange tijd een staartpositie heeft gehad (1984-1987 : 9de plaats).

De ratio's zien er als volgt uit :

Voor 1987 49,2 positie in Vlaanderen : 9

Voor 1988 50,3 positie in Vlaanderen : 9

Voor 1989 60,4 positie in Vlaanderen : 5

Kortrijk scoort nog beter dan Oostende (met 65,3% eigen vermogen t.o.v. vreemd vermogen). Brugge daarentegen is dan vanuit deze ratio weer zwakker dan Oostende (met 56%).

D. DE BEDRIJFSSECTOREN IN OOSTENDE (NIVEAU STADSGEWEST)

a. Benadering via economisch-technologische structuur en draagvlak

Om een inzicht te krijgen in de sterkte-zwakte van de Oostendse economie wordt gebruik gemaakt van de INRO-benadering (INRO = Instituut Ruimtelijke Ordening Nederland) waarbij getracht wordt te peilen naar de mogelijke industriële synergieën, industriële complexvorming en schaalearbeiden : economies of scale en economies of scope.

Bij de industriële produktie worden 5 groepen onderscheiden, nl. continue procesindustrie, discontinue procesindustrie, productgroepen, projectsituatie en goederenbehandeling.

De indeling is gebaseerd op mate van standaardisatie versus specialisatie met de hierbij gepaardgaande regionale schaalearbeiden.

Naast de industriële produktie onderscheidt men nog een 2-tal klassen die tot de dienstverlening worden gerekend, nl. kennis-intensieve dienstverlening en overige dienstverlening. Deze categorieën zeggen iets over de effecten van industriële produktie naar de dienstverlening (kennisintensieve).

1. De economisch-technologische structuur in Oostende

in 1989

		Omzet	Toegevoegde waarde	Investerings
Industrie	Continue proces-industrie	3,0	1,0	0,1
	Discontinue proces-industrie	4,8	1,5	0,3
	Productgroepen	1,0	0,3	0,1
	Projectsituaties	4,2	1,0	1,1
	Goederenbehandeling	18,0	3,7	1,0
Diensten	Kennisintensieve dienstverlening	2,3	1,6	0,5
	Globaal (INRO-typologie)	33,3	2,1	3,1

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

2. De economisch-technologische structuur in Oostende

in 1987-1988-1989

* Inzake omzet (in mrd BEF)

	1987	1988	1989	Tendens 87-89
Continue proces-industrie	3,6	3,3	3,0	Daling
Discontinue proces-industrie	4,8	5,4	4,8	Achteruitgang
Productgroepen	0,7	0,9	1,0	status quo
Projectsituaties	2,1	3,8	4,2	stijging
Goederenbehandeling	12,7	15,9	18,0	stijging
Kennisintensieve diensten	1,5	2,0	2,3	stijging

Bron : SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

* Inzake toegevoegde waarde (in mrd BEF)

	1987	1988	1989	Tendens 87-89
Continue proces- industrie	0,9	0,9	1,0	Stijging
Discontinue proces- industrie	1,4	1,5	1,5	status quo
Productgroepen	0,2	0,3	0,3	status quo
Projectsituaties	0,4	0,8	1,0	stijging
Goederenbehandeling	3,2	3,3	3,7	stijging
Kennisintensieve diensten	1,1	1,3	1,6	stijging

Bron :SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

* Inzake investeringen (in mrd BEF)

	1987	1988	1989	Tendens 87-89
Continue proces- industrie	0,2	0,1	0,1	Daling
Discontinue proces- industrie	0,2	0,3	0,3	status quo
Productgroepen	0,03	0,03	0,1	status quo
Projectsituaties	0,1	0,1	1,1	stijging
Goederenbehandeling	0,9	1,0	1,0	status quo
Kennisintensieve diensten	0,4	0,5	0,5	status quo

Bron :SSRP/RUG, Bewerkingen NBB

De belangrijkste vaststellingen van de economisch-technologische structuur in Oostende zijn :

- Oostende heeft 1 grote bedrijfseconomische pijler (economische poot), nl. de goederenbehandeling. De goederenbehandeling is goed voor een omzet van 18 mrd BEF eind 1989 en een toegevoegde waarde van bijna 4 mrd BEF. Jaarlijks wordt in deze sector meer dan 1 mrd BEF geïnvesteerd. Het relatief belang van deze sector komt goed tot uiting vanuit het oogpunt omzet (2/3 van de totale omzet).

- Belangrijk is te vermelden dat deze economische pool relatief steeds belangrijker is geworden (haven, luchthaven, spoor, weg) althans vanuit het oogpunt omzet (verdubbeling van de omzet in nauwelijks 4 jaar). Dit is nochtans niet het geval vanuit het oogpunt toegevoegde waarde en investeringen (status quo). De eenzijdige oriëntatie van Oostende naar die goederen-behandeling is begrijpelijk omwille van zijn geo-economisch belang (haven, luchthaven, weg, spoor) maar houdt ook gevaren in bij een crisis in deze economische sector.
- Oostende profileert zich meer en meer als een regio waarin de "economies of scope" via de projectsituaties meer en meer doorgang vinden. De projectstudies waren in 1989 goed voor een omzet van 4,2 mrd BEF, een toegevoegde waarde van iets meer dan 1 mrd BEF en een investering van ook meer dan 1 mrd BEF. In deze sector zitten de ondernemingen met de grootste marktflexibiliteit. Wat hierbij opvalt is wel dat Oostende in amper een paar jaar (van 1987 tot 1989) een verdubbeling heeft gekend van deze sector. Deze sector scoort bijzonder goed vanuit het oogpunt toegevoegde waarde en investeringen.
- Oostende was in de jaren 80 (tot medio jaren 80) sterk vanuit het oogpunt procesindustrie (continue en discontinue) maar verliest hier meer en meer terrein.
- Oostende verbetert zijn positie, alhoewel heel lichtjes, inzake kennisintensieve dienst-verlening.

- Synergieën tussen de in Oostende gevestigde ondernemingen moeten worden gezocht binnen iedere sector, maar deze is het grootst binnen de goederenbehandeling. Verticale synergieën (economies of scale/scope) tussen de sectoren zijn zeer gering.
- Ruim BEF 22 mrd omzet, BEF 5,7 mrd toegevoegde waarde en BEF 2,8 mrd investeringen gaan naar :
  - .. De overige dienstverlening (waaronder horeca en toerisme als belangrijkste);
  - .. De bouwnijverheid.

b. Individuele sectoriële analyse

1. Visserij en vissershaven

- De visserij en de visserijgebonden industrie zijn van groot economisch belang voor Oostende. De toegevoegde waarde is de laatste jaren blijven stijgen en vertegenwoordigt meer dan 10% (1.2 miljard) van de toegevoegde waarde van de stad en meer dan 7% van de toegevoegde waarde van het arrondissement.
- Deze toename is voor een groot deel te danken aan de ontwikkeling van de visverwerkende nijverheid. Lang niet alle vis verwerkt in Oostende wordt aangevoerd via de vissershaven.

De economische impact van de visverwerkende industrie kan als volgt worden samengevat :

Jaar	Omzet	Toegevoegde waarde
1987	3,122 mrd	478 mio
1988	3,364 mrd	498 mio
1989	3,588 mrd	567 mio

Bron : SSRP/RUG, bewerkingen NBB

Ter oriëntering kan de impact van de visserij in 1989 als volgt worden samengevat :

Centrum	Omzet	Toegevoegde waarde	Investerings
Oostende	385 mio	304 mio	77 mio
Bredene	240 mio	140 mio	31 mio

Bron : SSRP/RUG, bewerkingen NBB

- Het relatief belang van de Oostendse visserij is de laatste jaren voortdurend afgenomen. Zeebrugge heeft zich gemanifesteerd als de eerste vissershaven van België. Zowel wat betreft aanvoer, besomming, aantal vaartuigen en primaire tewerkstelling (aangemonsterde vissers) kent de Oostendse visserij een relatieve achteruitgang tegenover Zeebrugge.

Aanvoer en besomming (Belgische havens - Belgische vaartuigen)

	<u>Oostende</u>		<u>Zeebrugge</u>		<u>Totaal</u>	
	<u>Ton</u>	<u>Miljard</u>	<u>Ton</u>	<u>Miljard</u>	<u>Ton</u>	<u>Miljard</u>
1986	14.049	1.180	15.919	1.803	31.317	3.097
1987	13.789	1.258	16.484	1.806	32.079	3.237
1988	12.200	1.007	17.888	1.702	32.211	2.883
1989	11.500	1.059	17.074	1.826	30.297	3.044
1990	11.744	1.065	17.464	1.758	30.769	2.977
1991	10.421	1.038	16.533	1.808	28.182	2.978

Bron : Dienst voor de Zeevisserij

Evolutie aantal vaartuigen

	<u>Oostende</u>	<u>Zeebrugge</u>	<u>Totaal</u>
1986	62 (31%)	98 (50%)	197
1990	57 (28%)	106 (53%)	201
1991	57 (28%)	110 (54%)	205

Bron : Dienst voor de Zeevisserij

Direkte tewerkstelling (Aangemonsterde zeelieden)

	<u>Oostende</u>	<u>Zeebrugge</u>	<u>Totaal</u>
1987	255 (28%)	500 (55%)	904
1990	227 (27%)	475 (56%)	845
1991	219 (27%)	472 (58%)	818

Bron : Dienst voor de Zeevisserij

- De vloot (57 schepen) heeft een gemiddelde leeftijd van ongeveer 22 jaar. De vernieuwingsbouw gaat ook hier veel trager dan in Zeebrugge.
- De primaire tewerkstelling is gedaald van 255 in 1987 (28,2% van alle havens) naar 227 in 1990 (26,9% van alle havens). Gezien de evolutie tegenover Zeebrugge is het niet onbelangrijk te wijzen op de investeringen die in Zeebrugge gepland zijn. De aanvang van de werken voor een nieuwe moderne vismijn wordt gepland in het najaar van 1992.
- In tegenstelling tot Zeebrugge is het familiaal karakter van de visserij in Oostende sterk beperkt. Een belangrijk deel van de bemanning komt trouwens uit Heist en Zeebrugge. De visserij heeft aan aantrekkingskracht ingeboet.
- De laatste jaren werden belangrijke investeringen door stad en privé uitgevoerd in de vissershaven ter modernisering van de vismijn en de pakhuizen. Bijkomende investeringen worden voorzien. Gezien de Europese normen voor de visveiling en de beperking van de visserijvloot zijn deze investeringen van groot belang. Hierin loopt Oostende voor op Zeebrugge.

2. De Haven

- Economisch profiel

Aantal ondernemingen	Omzet	Toegevoegde waarde	Investerings	Tewerkstelling
93	21,1 mrd	7,035 mrd	799 mrd	4.659
RMT	5,2 mrd	2,490 mrd	-	1.512
Totaal (94)	26,4 mrd	9,525 mrd	-	6.171

Bron : SSRP/RUG, bewerkingen NBB

Het havengebied is ongetwijfeld de nummer 1 in het stadsgewest Oostende. Het regionaal-economisch belang blijkt ook uit het feit dat bijna de helft van de omzet van het stadsgewest en 2/3 van de toegevoegde waarde van het stadsgewest in het havengebied gesitueerd is.

Het havengebied kan worden beschouwd als de MIDA (Maritime Industrial Development Area) in enge zin. In meer brede zin kunnen ook de ondernemingen worden gerekend die gesitueerd zijn in het industriepark Oostende-Stene-Zandvoorde en die georiënteerd zijn naar activiteiten in de haven.

In de MIDA-oostende (in brede zin) wordt een omzet bekomen van BEF 29,9 mrd en creëert men een toegevoegde waarde van ca. BEF 11 mrd wat overeenkomt met 3/4 van de toegevoegde waarde van het hele stadsgewest. Bijna 70% van deze toegevoegde waarde vindt plaats in de voorhaven. Hieruit blijkt overduidelijk dat Oostende vooral rust op 1 grote regionaal-economische pool, de goederenbehandeling, welke vooral gesitueerd is in de voorhaven.

- Evolutie van passagiers- en vrachtvervoer

De evolutie van passagiers- en vrachtvervoer (uitgesplitst tussen RMT en Sally enerzijds en het overig vrachtvervoer anderzijds) wordt aangetoond door volgende tabellen :

Passagiersverkeer

Evolutie en het marktaandeel van het passagiers- verkeer tussen de haven van Oostende en het Verenigd Koninkrijk in de periode 1980-1990

Jaar	Aantal passagiers (x 1.000)	Marktaandeel (%)
1980	2.703	14,4
1985	2.443	11,3
1986	2.039	9,2
1987	1.925	9,0
1988	2.097	10,4
1989	1.860	7,9
1990	1.895	7,8

Bron : WES, West-Vlaanderen werkt

De evolutie en het marktaandeel van de ro/ro-traffic tussen de haven van Oostende en het Verenigd Koninkrijk in de periode 1980-1990

Vrachtverkeer

Jaar	RMT			Sally line			Oostendse haven			Totaal
	Vracht- eenheden (x 1.000)	Tonnage (x1.000)	Markt- aandeel (%)	Vracht- eenheden (x 1.000)	Tonnage (x 1.000)	Markt- aandeel (%)	Vracht- eenheden (x 1.000)	Tonnage (x 1.000)	Markt- aandeel (%)	
1980	103	2.452	10,2	14	271	1,4	117	2.723	11,6	
1985	144	3.307	8,6	47	881	2,8	191	4.188	11,4	
1986	121	2.768	7,1	40	872	2,3	161	3.640	9,4	
1987	109	2.556	5,6	49	1.027	2,5	158	3.583	8,1	
1988	130	3.047	6,0	62	1.291	2,9	192	4.338	8,9	
1989	116	2.720	4,7	70	1.370	2,9	186	4.090	7,6	
1990	105	2.491	4,2	61	1.283	2,4	166	3.774	6,6	

Bron : WES, West-Vlaanderen werkt

Overig vrachtverkeer

Evolutie van het "overig vrachtverkeer" in de Oostendse stadshaven in de periode 1980-1990 (x 1.000 ton)

Jaar	Bouwmaterialen		Petroleum produkten	Chemische produkten en meststoffen	Overige	Totaal
1980	866		256	242	103	1.468
1985	496		156	205	92	949
1986	462		156	214	99	930
1987	493		174	170	83	920
1988	516		214	175	139	1.044
1989	561		206	177	126	1.070
1990	622		216	270	129	1.237

Bron : WES, West-Vlaanderen werkt

Het dalend marktaandeel van zowel het passagiersvervoer als het vrachtverkeer alsmede de concurrentie van de kanaaltunnel, Zeebrugge, Calais en Duinkerke, beklemtonen de kwetsbaarheid van de haven.

De voornaamste kwetsbaarheden zijn :

- . Gebrek aan diversificatie;
- . Verouderde infrastructuur;
- . Ontbreken van een management-structuur.

Het passagiersvervoer, bijna uitsluitend georganiseerd door RMT, heeft Dover als enige bestemming.

Het vrachtvervoer bestaat voor 80% uit RO/RO activiteit ontwikkeld door RMT en Sally-line. Het overige vrachtverkeer bestaat voor 50% uit vervoer van bouwmaterialen.

Sinds haar oprichting, zowat een eeuw geleden, werden er slechts beperkte aanpassingen aangebracht. De haven heeft in het verleden niet kunnen genieten van substantiële overheidsinvesteringen die in vergelijking met andere havens, zelfs verwaarloosbaar zijn.

Uit diverse studies blijkt een sterke versnippering van de management-structuur voor de haven. Elke betrokken partij verdedigt uitsluitend zijn eigen belang. Er is een gebrek aan een management-orgaan die de belangen van de haven (privé en overheid) als één stem verdedigt.

Uit het advies van de Vlaamse havencommissie aan de Gemeenschapsminister voor Openbare werken en verkeer, J. Sauwens, over de beheersproblematiek van de haven Oostende onthouden we

Bron : Jaarverslag Vlaamse Havencommissie, 1991:

- . de versnipperde structuur van het havenbeheer;
- . de afwezigheid van een management;
- . het ontbreken van formeel overleg- en samenwerkingsverbanden tussen havenbeheerder(s) en havengebruikers.

3. Industrie

De MIDA Oostende is de nummer 1 van de regionale economie. Met een omzet van 26.4 miljard en een toegevoegde waarde van 9.5 miljard wordt ze op een verre afstand gevolgd door de industriezones Zandvoorde, Stene en Gistel. In de laatste twee zones situeren zich verschillende éénmanszaken welke niet in de cijfers werden opgenomen.

Het economisch profiel van de industrieparken Zandvoorde, Stene en Gistel, kan als volgt worden samengevat :

	Aantal ondernemingen	Omzet	Toegevoegde waarde	investeringen	Tewerkstelling
Zandvoorde	46	15,5 mrd	3,1 mrd	0,657 mrd	1.447
Stene	68	6,4 mrd	1,3 mrd	2,2 mrd	755
Gistel	30	3,1 mrd	0,8 mrd	0,162 mrd	433

Bron : SSRP/RUG, bewerkingen NBB

De haven buiten beschouwing gelaten, stellen we vast dat er in de Oostendse regio veel kleine bedrijven zijn met een hoge relatieve toegevoegde waarde. Toch is de industrialiseringsgraad van het arrondissement de laagste van West-Vlaanderen en één van de laagste van Vlaanderen en België. De tertiaire sector met zijn goederenbehandeling en toerisme blijven de belangrijkste sectoren voor Oostende.

Diverse oorzaken voor de beperkte industrialisering in de secundaire sector worden naar voren gebracht :

- De dualiteit tussen de ontwikkeling van industrie en toerisme in éénzelfde regio;
- De beperkte aanwezigheid van beschikbare industriegronden;
- De ligging van Oostende. Voor niet havengebonden activiteiten is Oostende niet centraal gelegen;
- De beperkte mogelijkheden voor verticale integratie.

De aangroei van de tewerkstelling in de secundaire sector in West-Vlaanderen tussen 1958 en 1990 bedraagt ongeveer 20.000 arbeidskrachten. In het arrondissement Oostende kan men over geen aangroei spreken.

4. Toerisme

Het belang van het toerisme in Oostende is alom gekend. De horecasector op zich was in 1990 goed voor een geschatte omzet van meer dan 3 miljard en een toegevoegde waarde van ongeveer 1,5 miljard. Het leeuwendeel, respectievelijk 83% en 67% gaat naar de stad Oostende, ver gevolgd door Middelkerke en Bredene. De investeringen in deze sector bedragen in 1989 meer dan 400 miljoen.

De kleinhandel is op haar beurt goed voor een omzet van ongeveer 2,8 miljard en een toegevoegde waarde van 700 miljoen. Oostende stad neemt ook hier haar leeuwendeel voor zich met respectievelijk 60% en 71%.

De rechtstreekse tewerkstelling in de toeristische sector wordt geschat op 7.200 of 26% van de totale tewerkgestelde personen in het arrondissement exclusief overheid en onderwijs. De tewerkstelling in deze sectoren is onderhevig aan sterke seizoen-schommelingen.

Zowel de goede toegangswegen als de talrijke ontspanningsmogelijkheden hebben bijgedragen tot het toeristisch succes van Oostende.

De toeristische infrastructuur bestaat voornamelijk uit :

- Hippodroom
- Strand en zeedijk
- Musea
- Parken en recreatieve domeinen
- Casino
- Winkelcentrum
- Jachthaven

Sommige van deze toeristische aantrekkingspolen zijn in zo'n slechte staat dat zij bijdragen tot een verloederd stadsbeeld. Het onverzorgde straatbeeld, de slechte staat van het casino en dijk, de beperkte benutting van de hippodroom en de leegstaande gaanderijen remmen het stedelijke dynamisme af.

5. Luchthaven

- Het Oostendse luchthaventerrein is na Zaventem, niet alleen het grootste maar ook het best uitgeruste van België. Toch is haar economische impact op de regio Oostende van verwaarloosbaar belang. De Oostendse luchthaven is een vestigingsplaats voor een 30-tal bedrijven. De primaire werkgelegenheid wordt geschat op een 330 arbeidskrachten (inclusief overheidspersoneel) of 1% van de totale tewerkstelling in het arrondissement. De activiteiten hebben zich in hoofdzaak geconcentreerd rond het vrachtvervoer. In 1991 werd de kaap van 50.000 ton overschreden. In 1985 was dit 30.000 ton. Het aantal passagiers blijft echter verder dalen. (89.000 in 1991 tegenover 189.000 in 1985).

Het vrachtvervoer is sterk gericht naar Afrikaanse bestemmingen. In 1992 scoort het vrachtvervoer opmerkelijk minder deels te wijten aan het wegvallen van een belangrijke maatschappij, EAS Cargo Lines. Cijfers met betrekking tot de luchthaven moeten met de nodige voorzichtigheid worden gehanteerd daar ze sterk afwijken alnaargelang de aangesproken bron.

- Een vijftal randbemerkingen kunnen worden gemaakt over de luchthaven :
  - a. De economische pijlers (toerisme, industrie, haven) in het arrondissement Oostende maken slechts in zeer geringe mate gebruik van de luchthaven.
  - b. De luchthaven heeft geen doorzichtige en efficiënte beheersstructuur. Hierdoor wordt de luchthaven te weinig ge-managed waardoor er geen optimale uitbating is.
  - c. Volgens het beleidsplan moet de luchthaven vanaf 1996 een sluitende exploitatiebegroting kunnen voorleggen. In 1988 was het exploitatieverlies ongeveer BEF 82 miljoen.
  - d. In het kader van het impulsprogramma wenst men nieuw leven te blazen in de luchthaven. Naast belangrijke infrastructuurwerken wil men de rond de luchthaven gesitueerde industrieterreinen gebruiksklaar maken. De primaire kosten (onteigening en infrastructuur) worden geschat op 270 miljoen.
  - e. Gezien de nabijheid van woongebieden en de stadskern was een MER-rapport noodzakelijk. Hieruit blijken verschillende negatieve elementen voor een uitbreiding. Bijkomend is een grondige economisch rendabiliteitsstudie noodzakelijk. Hieruit moet naast de leefbaarheid van de luchthaven ook het sociaal-economisch effect op de regio blijken

Ter oriëntering wordt hierna een simulatiestudie, uitgevoerd door het SSRP/RUG, samengevat. Het geeft een eerste aanzet voor deze rendabiliteitsstudie :

"De luchthavengronden Oostende
Scenario's van mogelijke economische impacten
vanuit de bedrijfseconomische dynamiek"

Scenario's	Toegevoegde waarde	Opbrengst Tewerkstelling	schatkist
1. huidige situatie	85 mio BEF	71	28 mio BEF
2. Volledig terug naar landbouw	21 mio BEF	20	6 mio BEF
3. Volledig naar industrie	6,5 mrd BEF	2.500	2 mrd BEF
4. Volledige uit- bouw extensieve recreatie	95 mrd BEF	50	38 mrd BEF
5. Volledige uit- bouw intensieve recreatie	12,5 mrd BEF (eenmalig)	5.000-7.000	3 mrd BEF
6. Volledige uit- bouw woonzone	16 mrd BEF (eenmalig)	-	7 mrd BEF
7. Combinatie industrie (50ha) woningbouw (100ha) extensieve recreatie (75 ha)+ Intensieve recreatie (25ha)	Bij operationalisering 8,9 mrd BEF jaarlijks : 3 mrd BEF	- -	Schatkist 3 mrd BEF 850 mio BEF Stad Oostende 500 mio BEF 400 mio BEF

Bron : Simulaties SSRP/RUG, 1992

III. STERKTE-ZWAKTE PROFIEL VAN OOSTENDE

A. INLEIDING

Dit deel van de studie heeft niet tot doel een gedetailleerde sterkte-zwakke analyse te schetsen per sektor. Dit blijkt voldoende uit de situatieanalyse, beschreven in vorig hoofdstuk. Hier wordt een profiel geschetst van de regio Oostende in zijn geheel als aanleiding tot het definiëren van de strategie. Dit profiel werd afgeleid uit de diverse sterke en zwakke punten die als een rode draad lopen doorheen de cijfermatige analyse en de gesprekken. Elk punt (hierna naar willekeurige volgorde opgesomd) vormt een fundamenteel element voor de toekomst van Oostende.

B. STERKTEN

- Oostende heeft een uitgebouwd maritiem industrieel weefsel ontwikkeld. Deze MIDA (Maritime Industrial Development Area) vormt het belangrijkste economische draagvlak van de regio. 2/3 van de totale omzet wordt gerealiseerd in de goederenbehandeling en dit niet enkel in het havengebied. De haven biedt een grote flexibiliteit en goede bereikbaarheid. De infrastructuur laat verdere uitbouw toe.
- Oostende is het enige volwaardige stadsgewest aan zee. Naast de administratieve en commerciële functies eigen aan elke stad heeft zij een uitgesproken toeristisch karakter. Haar ligging aan zee en haar recreatief culturele infrastructuur vormen een unieke aantrekkingskracht voor het toerisme.
- Oostende heeft tot op heden een unieke complementariteit tussen toerisme en industrie weten te behouden. De aanwezigheid van zwaar verwerkende en vervuilende industrie is sterk beperkt.
- Bij de bedrijven is er sedert een aantal jaren een duidelijk vertrouwen in de toekomst aanwezig. Dit vertaalt zich in een relatief hoog investeringsritme. Het is een regio op eigen kracht, gezien de relatief lage overheidssubsidies naar de bedrijven toe.

C. ZWAKTEN

- De infra- en superstructuur van de economische pijlers (haven en toerisme) zijn verouderd. Gezien het enorme belang van de haven en het toerisme houdt deze situatie enorme risico's in voor de toekomstige bedrijfseconomische en vooral sociaal-economische slagkracht van de regio.
- In Oostende ontbreekt elke vorm van geïntegreerd beleid en management. Elke belangengroep treedt afzonderlijk op waardoor de inspanningen veelal versnipperd zijn en er onvoldoende prioriteiten worden gelegd. Door gebrek aan coördinatie ontstaat weerstand en komen projecten slechts langzaam tot uitvoering. Er is geen sociale cohesie en er is geen Oostends chauvinisme.
- Er is te weinig zorg voor de kwaliteit van het leefmilieu in en rond de stadskern. Dit vertaalt zich in een verloederd en verkrot stadsbeeld en onvoldoende aanbod van ruime woon-gebieden.
- De oostendse MIDA wordt gekenmerkt door een te éénzijdige oriëntatie wat betreft aard van activiteiten, bestemmingen en ondernemingen (RMT). Hierdoor is de Oostendse economie zeer kwetsbaar.
Bijkomend ontstaat er een groeiende kloof tussen de bedrijfseconomische dynamiek en de sociaal-economische situatie.
- De Oostendse economie is ondanks haar ligging, onvoldoende geïntegreerd in het Noordwest-Europees economisch zwaartepunt. Vanwege de daling van de economische decisiekracht dreigt Oostende uit het Europees krachtenveld te vallen. Zelfs vanuit Vlaams perspectief heeft Oostende zich geïsoleerd. Relaties met Zeebrugge, Brugge, Roeselare en Kortrijk worden vanuit beleidsniveau weinig onderhouden en ook op bedrijfsniveau overstijgt men meestal de regio niet.

IV. AANZET TOT STRATEGIE

A. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt een aanzet van strategievorming geformuleerd voor het stadsgewest Oostende. Dit hoofdstuk bouwt voort op de situatieanalyse en het sterkte-zwakke profiel van de regio beschreven in vorige hoofdstukken. Hierin werd in het bijzonder een antwoord gezocht op de vraag "Waar staat Oostende vandaag ?"

De strategie moet een antwoord geven op de vragen :

- Waar wil Oostende naar toe ?
- Hoe zal Oostende dit doel bereiken ?

Men moet zien te komen tot een gestructureerde aanpak waarbij de sterke punten verder worden uitgebouwd en de zwakke punten worden omgebogen en geen bedreiging vormen voor de toekomst.

B. MISSION STATEMENT

Waar wil Oostende naar toe ?

Oostende wilt zijn sterkten, de MIDA, stad en hinterland, geïntegreerd binnen Europa, optimaal uitbouwen, teneinde een hoogstaand niveau van welvaart en welzijn te bereiken.

C. STRATEGISCH DENKMODEL

Teneinde de Mission Statement te verwezenlijken, zijn op elkaar afgestemde akties nodig. Deze gemeenschappelijke akties moeten evenwel kaderen in een algemeen denkmodel onder het motto en de symboliek "Oostende, micropolis aan zee".

De te bewerken milieus worden geïdentificeerd alsmede de wijze waarop ze dienen te worden benaderd onder de gemeenschappelijke noemer van kwaliteit.

DENKMODEL

TOERISME	HORECA	DETAILHANDEL	INDUSTRIE	CULTUUR	ONTSPANNING
----------	--------	--------------	-----------	---------	-------------

MILIEU

STRATEGIE

- Centraal in dit denkmodel vormt de kwaliteitszorg voor de regio en stadsgewest Oostende de spil waarrond de gemeenschappelijke akties moeten worden opgehangen.
- De zorg voor kwaliteit dient zicht te richten naar diverse milieu's. We onderscheiden hierin vier blokken :
  - > Sectoren : Toerisme, horeca, detailhandel, industrie, cultuur en ontspanning
  - > Leefmilieu : Wonen, natuur en recreatie
  - > Produktiemilieu : Havens, binnenstad en hinterland
  - > Geografisch milieu : Internationaal en regionaal
- Deze milieus moeten naar de inhoud toe worden benaderd vanuit een 4-tal actie-momenten met elk hun eigen doelstelling :
  - . Infrastructuur : Het voorbereiden van een platform voor verdere ontwikkeling
  - . Diversificatie : De ontwikkeling van toegevoegde waarde
  - . Integratie : Zoeken naar synergie in ruimere regio
  - . Leefmilieu : Creëren van kwalitatief hoog leefmilieu
- Het geheel moet via beheersgerichte instrumentaria beter afgestemd worden : afstemming van ruimtelijk beleid, economisch beleid en sociaal-cultureel beleid.

Doel is immers de grote wildgroei aan allerhande overheids-initiatieven die vandaag in de regio bestaan te heroriënteren naar de gemeenschappelijke noemer hierboven geciteerd.

D. GEINTEGREERD AKTIEMODEL

De mission statement en het denkmodel geven aan waar Oostende naar toe wil en waar het zorg voor dient te dragen om dit doel te bereiken.

Het werkmodel vormt een basis voor de concrete invulling van de doelstelling en is een referentiekader voor het ontwikkelen van individuele akties.

Het model wordt opgebouwd rond de 2 sociaal economische krachtvelden van Oostende :

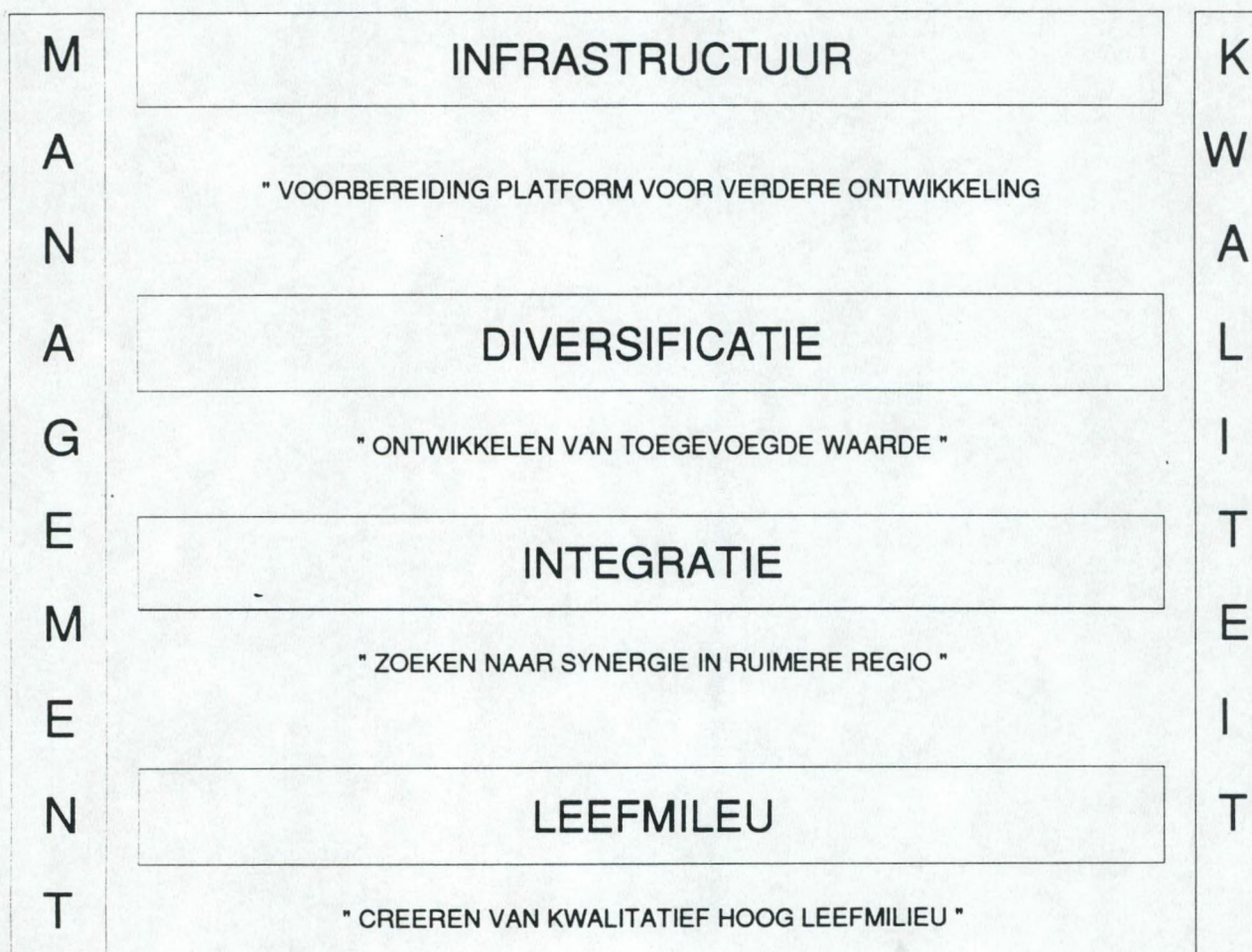
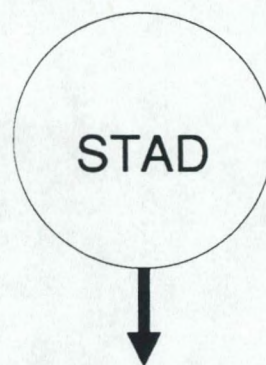
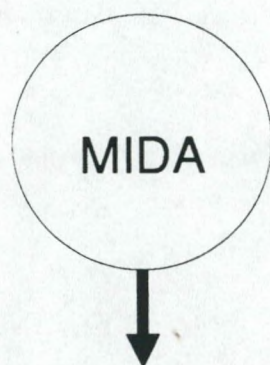
- De MIDA : handelshaven, vissershaven, alsook haven-gebonden industrie, gesitueerd in de industriezones;
- Het STADSGEWEST : Kernstad, binnenstad en hinterland

De 4 aktiemomenten, gedefinieerd in het strategisch denkmodel, worden voor de 2 krachtvelden verder uitgewerkt.

Het aktiemodel wordt hierna schematisch voorgesteld .

STRATEGIE/AKTIEMODEL

a. Infrastructuur

- Verhogen van de ruimtelijke kwaliteit van de bestaande industriegronden. Voor de haven vertaalt zich dit in een optimale ruimtelijke invulling van de bestaande voorhaven.

Volgende suggesties voor de voorhaven werden geformuleerd :

- . Herstel van kaaimeuren (o.a. Vlotdok);
- . Herwaardering van de terreinen langs de dokken;
- . Nieuwe bestemming van het zeewezendok
- . Uitbouw en verlegging van de Demey-sluis voor de optimalisatie van de voorhaven

Deze en/of andere suggesties werden geformuleerd in het advies van de Vlaamse Havencommissie over het renovatieproject Oostende (Brussel, 26 juni 1992). Onthouden we vooral dat het essentieel is om nu reeds te kunnen beschikken over een onafhankelijk havenmanagementteam dat de krijtlijnen zou uittekenen voor een commerciële, financiële en havenplanologische strategie.

- Betere verkeersdoorstroming (mobiliteit) bewerkstelligen door uitbouw van het wegennet rond Oostende, zoals bv. :
  - . Ontwikkelen van een grote ring rond Oostende;
  - . Verbindingsweg Kennedy rondpunt-De Bolle.
- Herwaarderen van het stadsbeeld en de toeristische infrastructuur :
  - . Strengere reglementering omtrent straatbeeld (borden, vlaggen, etc.);
  - . Opwaarderen van stedelijke infrastructuur (straten, pleinen, parkings, leegstaande panden, etc.);
  - . Optimaliseren van toeristische infrastructuur (strand en zeedijk, Casino, bezetting van de renbaan, Venetiaanse gaanderijen, winkelcentrum, etc.).

b. Diversificatie

- Voor de MIDA betekent dit het aantrekken van nieuwe activiteiten en ondernemingen, en het ontwikkelen van nieuwe bestemmingen (Noordelijke- en Kanaalhavens in Engeland).
De haven moet meer polyvalent worden uitgebouwd in de sfeer van cruiseshipping, coastertrafiek (bulk + stukgoederen), etc.
- Ontwikkelen van nieuwe industrie verzoenbaar met de toeristische roeping en met een hoge toegevoegde waarde. Hierin moet de aandacht veel meer gaan naar het creëren van technologisch geavanceerde industrie met accent op brain-intensieve activiteiten : milieu-technologie, haven-technologie, noordzee-technologie.
- Ontwikkelen van niet seizoengebonden toeristische recreatie zoals congrestoerisme (met aangepast hotelaanbod), uitbouw van recreatieve Marina rond Spuikom, Vuurtorenwijk, etc.

c. Integratie

- Uitbouwen van een intensieve samenwerking met omringende regio's (Brugge-Zeebrugge, Zeeland, Roeselare-Kortrijk, Lille, Calais, Duinkerke, etc.)
- Ophangen van de regio aan de grote Europese trafiekstromen door de ontsluiting van Oostende. Ruimere aansluiting met het regionaal en internationaal wegennet. Oostende moet in het netwerk van Europese assen geraken en dit door te mikken op de aantrekkingskracht van de El7-metroplex Lille-Kortrijk over Gent-Antwerpen naar Eindhoven waar 3/4 van de Vlaamse economie is gesitueerd.

d. Leefmilieu

- Behoud van de compatibiliteit tussen de MIDA en de toeristische functie. Dit behelst ondermeer het weren van vervuilende industrie en het duidelijk afbakenen (compartimentering) van industrie-, toerisme- en woongebieden.
- Creëren van een kwalitatief hoogstaand woonmilieu :
  - . Ruimere woongebieden;
  - . Algemeen groenbeeld.
- Herinvullen van de luchthaven. Evaluatie naar een regionale luchthaven toe is noodzakelijk (d.w.z. een luchthavenactiviteit enkel afgestemd op de behoeften van de regio). Een ruimere uitbouw van de luchthaven is niet compatibel met het creëren van een kwalitatief hoogstaand woon- en leefmilieu. We moeten immers ook rekening houden met de in de regio vastgelegde ecologische structuren en groenstructuren.

V. KRITISCHE SUCCESFACTOREN

Deze studie zal een dode letter blijven als er geen structuur wordt ontwikkeld die de uitvoering concretiseert. De Oostendse gemeenschap zal moeten worden gemotiveerd en gemobiliseerd voor de uitvoering van dit plan.

Daarom is het opzetten van een management-structuur (VZW of vennootschap) het allereerste aktiepunt.

Het strategisch plan onderlijnt de nood om Oostende te profileren binnen een ruimere omgeving. Een nieuw ruimtelijk profiel vormt de basis voor de herbronning van Oostende.

A. MANAGEMENT

- Het doel van deze structuur is :
  - . Motivatie van en informatie naar de Oostendse gemeenschap;
  - . Ontwikkelen van specifieke aktiepunten per aktiedomein en toetsing met het strategisch plan;
  - . Consensus en overlegorgaan;
  - . Promotie van regio en lobbying;
  - . Toezicht op kwaliteit.
- Gezien de sterke afhankelijkheid van de overheid voor de realisatie van de strategische doelstellingen voor alle domeinen en sectoren, is de deelname van de overheid in deze structuur onontbeerlijk. De privé-sector dient eveneens hier te participeren daar diverse initiatieven ook door deze sector zullen moeten worden genomen.
- De structuur dient volwaardig te worden uitgebouwd :
  - . Raad van Bestuur
  - . Overlegcomité (vertegenwoordigers van de werkgroepen en een coördinator)
  - . Werkgroepen : .. infrastructuur
    - .. diversificatie
    - .. integratie
    - .. leefmilieu

De structuur moet als één stem naar buiten komen. Daarom is het noodzakelijk een "coördinator" op te nemen als drijfkracht voor deze structuur.

- De structuur zal over de nodige werkmiddelen dienen te beschikken. Naast sponsoring uit de privé moet ook de overheid haar deel bijdragen. Het impulsprogramma biedt hiervoor de mogelijkheden.

De Kamer voor Handel en Nijverheid kan bij de realisatie van een managementstructuur een voorname rol spelen. Zij moet het initiatief nemen tot het opstarten van de structuur, het mobiliseren van de privé en overheid.

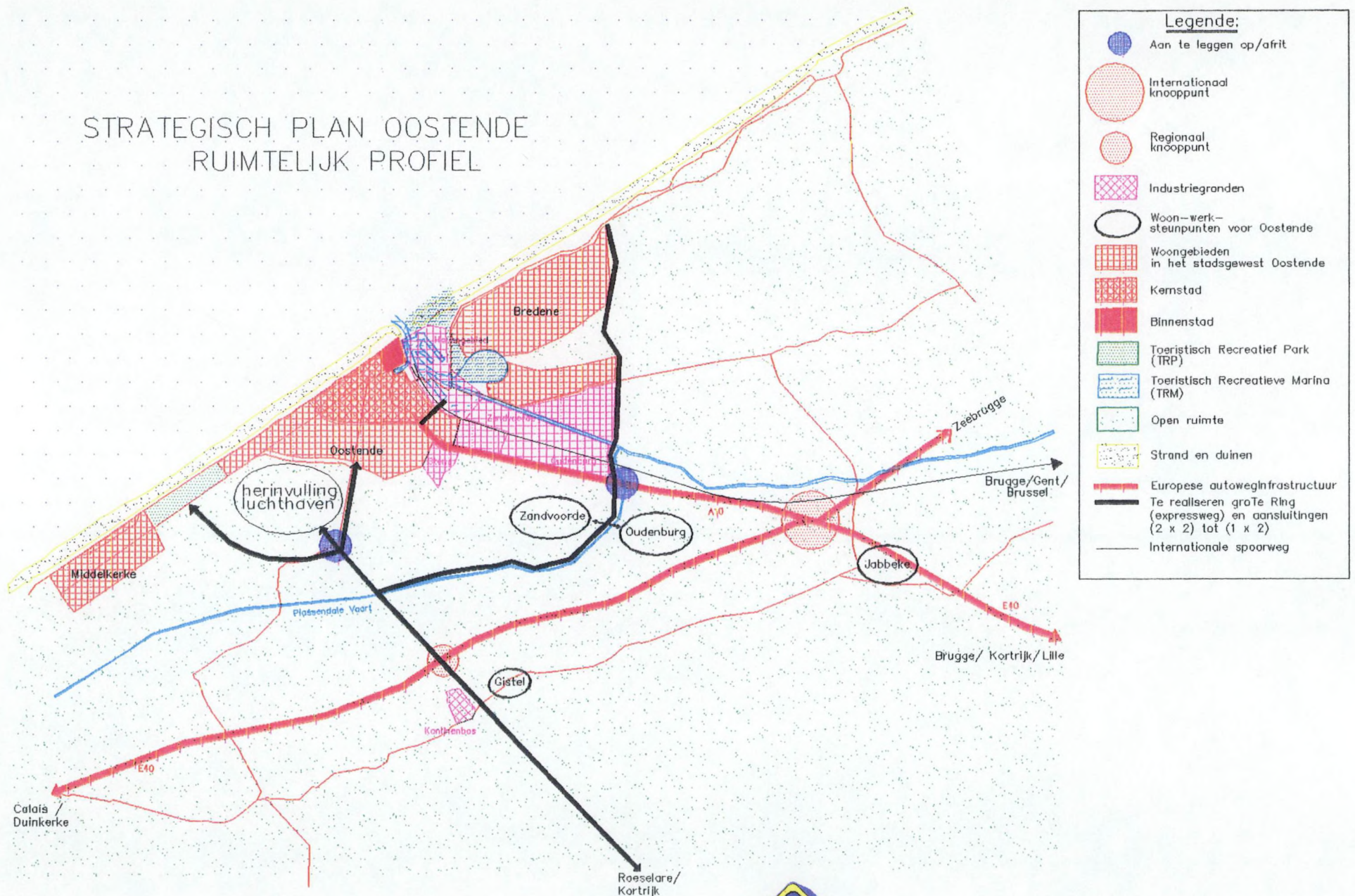
B. RUIMTELIJK PROFIEL

Oostende moet uit haar groeiend Europees isolement gehaald worden. Ze kan pas als een Micropolis functioneren als ze een ruimere uitstraling kent naar het hinterland en Europa toe. Intern moet de ontplooiing van de MIDA en de stad ruimtelijk geordend worden.

Prof. Allaert van het Seminarie voor Survey en Ruimtelijke Planning van de Universiteit Gent heeft een ruimtelijk profiel ontworpen dat verzoenbaar is met het strategisch denkmodel en actiemodel hierboven beschreven. Het visualiseert het Oostende van morgen. Men mag deze ruimtelijke planschets niet beschouwen als een perceelsgebonden omkadering waarin het strategisch plan moet worden uitgewerkt. Het is een symboliek, een aanzet tot het hertekenen van de kaart Oostende.

STRATEGISCH PLAN OOSTENDE RUIMTELIJK PROFIEL

- Legende:**
- Aan te leggen op/afrif
  - Internationaal knooppunt
  - Regionaal knooppunt
  - Industriegebieden
  - Woon-werk-steunpunten voor Oostende
  - Woongebieden in het stadsgewest Oostende
  - Kernstad
  - Binnenstad
  - Toeristisch Recreatief Park (TRP)
  - Toeristisch Recreatieve Marina (TRM)
  - Open ruimte
  - Strand en duinen
  - Europese autoweginfrastructuur
  - Te realiseren grote Ring (expressweg) en aansluitingen (2 x 2) tot (1 x 2)
  - Internationale spoorweg

Lijst der geraadpleegde studies en publicaties

- West-Vlaanderen 2000 - WES; Een strategie voor economische ontwikkeling, 1990
- West-Vlaanderen werkt - WES; Dossier regio Oostende
- West-Vlaanderen werkt - WES; West-Vlaanderen in 1991
- Structuurplan Kustzone, algemene situering en wijze van aanpak - GOM West-Vlaanderen; September 1991
- Structuurplanning te Oostende, herwaardering van de badstad - Stad Oostende Groep Planning
- Beleidsplan Regionale luchthavens Vlaanderen, aanzet tot een Vlaams luchtvaartbeleid - Johan Sauwens; april 1991
- De luchthaven van Oostende; uitbouw van de luchthaven tot een rendabele infrastructuur - GOM West-Vlaanderen; september 1991
- De bedrijfseconomische Dynamiek in Oostende zet zich verder - Dr. G. Allaert; april 1990
- De economische dynamiek van de bedrijven in de Oostendse regio - Dr. G. Allaert; februari 1990
- Overzicht van het operationeel programma, impuls regio Oostende - Blankenberge - GOM West-Vlaanderen; juni 1991
- Prioritair plan inzake beheersstructuur en infrastructuur voor de Oostendse havens - Oostendse havengemeenschap; januari 1990
- Facetten van West-Vlaanderen, Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende - WES, 1988
- Het belang van de Maritieme industriezone Oostende voor de Belgische economie en voor de schatkast - Dr. G. Allaert; april 1990
- Tafelrede van de Heer A. Maenhout - Oostendse Havengemeenschap; november 1991
- Horecacolloquium - VIZO; februari 1992
- De Oostendse havens op weg naar 1992 - Oostendse Havengemeenschap; december 1988
- Diverse krantenartikelen, kleine publicaties en statistieken

Participerende organisaties

CONFEDERATIE DER IMMOBILIENBEROEPEN VAN BELGIE (CIB)

sektie kust

HORECA

Middenkust

KAMER VAN HET BOUWBEDRIJF

Oostende-Veurne-Diksmuide

KAMER VOOR HANDEL EN NIJVERHEID

van het arrondissement Oostende

NCMV

afdeling Oostende

O-PLUS

OOSTENDSE HAVENGEMEENSCHAP

VERENIGDE HANDELAARSBONDEN

Oostende

***

Participerende maatschappijen, instellingen, ondernemingen:

ASLK

BAGGERWERKEN DECLOEDT & ZOON NV

BBL

DAIKIN EUROPE NV

ELECTRABEL DISTRIBUTIE VLAANDEREN

Gewest Middenkust

ELECTRABEL DISTRIBUTIE WEST

Gewest kust

KREDIETBANK

MUTOH BELGIUM NV

SUNAIR NV

WVEM

Westvlaamse Electriciteitsmaatschappij cv